

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne izvešči sodejje in praznika. — Inerati do 80 pett vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50 od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati pett vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Poslovilno pismo Azane:

Ostavka predsednika španske republike

Do izvolitve novega predsednika španske republike bo izvrševal njegove posle predsednik cortesa Martinez Bario

Collonges, 1. marca. d. Včeraj popoldne je šef protokola predsedništva španske republike Rivas Serif objavil zastopnikom mednarodnega tiska pismo, ki ga je poslal predsednik španske republike Manuel Azana predsedniku španskega parlamenta Martinezu Bario in ki se glasi:

Odkar me je načelnik generalnega štaba in odgovorni šef vojaških operacij v navzočnosti predsednika vlade obvestil, da je vojna za republiko nepopravljivo izgubljena, in preden je vlada zaradi poraza svetovala in organizirala moj odhod iz Španije sem izvrševal svojo dolžnost, ko sem priporočal in predlagal vladi kot njen šef, naj se takoj, čim se da pod človeškimi pogoji doseže mir, sklene premirje, da se pristašem režima in vsej državi prihrani nove jalove žrtve.

Tudi osebno sem, kolikor so mi le dopuščala moja omejena sredstva, delal v tej smeri. Dosegel nisem ničesar pozitivnega. Priznanje legalne vlade v Burgozu po velesilah, zlasti po Franciji in Angliji, mi odvzema pravno mednarodno zastopstvo, potrebno, da z uradno avtoriteto pri tujih vladah izpolnim samo nalogo, ki mi jo narekuje moja španska zaveza, ampak tudi ono, ki je globoka želja velikanov naše države, parlamenta, ni več, prav tako ni več zastopstev strank itd. V Španiji in izven nje mi manjkajo posvetovalni in delovni organi, neobhodno potrebni predsedniku pri delu v smeri, ki jo imperativno nalagajo razmere same.

V takšnih okoliščinah mi niti na videz ni mogoče ostati na mestu, ki se mu nisem odpovedal niti takrat, ko sem zapustil Španijo, ker sem upal, da bom izbral ta kratki čas v korist miru.

Zato vam ekscelencja, kot predsedniku

parlamentu sporočam svoj odstop kot predsednik republike, da se boste lahko po tem primerno ravnali.

Ko je Rivas Serif prebral ostavko Azane, je pripomnil: Martinez Bario ima kot predsednik parlamenta prevzeti v smislu zakona nasledstvo odstopivšega predsednika.

Izjava predsednika španskega cortesa

Pariz, 1. marca br. Martinez Bario, predsednik španskega parlamenta je izjavil dopisniku agencije Havas po ostavki predsednika republike Azane:

Prejel sem Azanovo pismo, v katerem sporoča svojo ostavko kot predsednik republike. Sklep sem takoj sporočil predsedniku republikanske vlade ter sem zahteval od vlade, da skliče parlament za sklepanje o ostavki predsednika republike. Sedaj moram počakati na sklep vlade, bi mi bo sporočeno na vsak način še danes. Ustavne določbe, ki se nanašajo na odstop šefa države, določajo sklicanje parlamenta zaradi uradnega obvestila o ostavki, ker prevzame predsednik parlamenta dolžnosti predsednika republike do izvolitve novega predsednika. Predsednik parlamenta pri-seže na ustavo pred parlamentom, preden začne opravljati posle namestnika predsednika republike. Po teh končnih formalnostih postane predsednik parlamenta šef države, toda vse do tega časa je šef države predsednik v ostavki!

Vrnitev španskega imetja Francovi vladi

Barcelona, 1. marca v. V sporazumu, ki ga je sklenila s Francovo vlado, priznava francoska vlada upravičenost zahteve

španske nacionalistične vlade po vrnitvi vsega španskega imetja, ki se nahaja proti volji pravnih lastnikov v Franciji. Vrnitev tega imetja je bila obljubljena brez vsakih pogojev. Francova vlada zahteva, da se morajo vrniti španske zaloge zlata v Francoski banki, ves vojni material, ki je pripadal republikanski Španiji ali pa je bil njej namenjen, v Francijo odpeljana živina, španske ladje, umetnine, vsi zlati predmeti, dragoceni kamni, novci, bankovci, efekti itd., torej vse, kar je bilo po 18. juliju 1. 1936 odpeljeno iz Španije proti volji lastnikov. Obe vladi sta sklenili, da vzpostavita dobre sosedne odnose. Predvsem je Francija prevzela tudi dolžnost, da bo onemogočila vsako akcijo Špancev v bližini meje na francoski strani.

V poučenih krogih zatrjujejo, da bo zastopnik direktorja političnega oddelka zunanega ministrstva Rochat danes odpotoval v Burgoz, kjer bo Francovi vladi oficioalno sporočil sklep francoske vlade o priznanju.

Izpraznitev španskega poslaništva v Parizu

Pariz, 1. marca. e. Na seji ministrskega sveta, ki bo najbrže jutri, bo imenovan francoski veleposlanik v Burgozu. V pričakovanju, da bo general Franco imenoval svojega predstavnika v Parizu, je francoska vlada odredila bivšemu francoskemu veleposlaniku v Barceloni Henryju Gillu, naj prevzame upravo diplomatskega posloplja v Parizu. Španski veleposlanik je zapustil poslaništvo včeraj ob 12.30, vse ostale osebe pa je odšlo ob 13. Kmalu na to je prišel v posloplje španskega poslaništva višji funkcionar francoskega zunanega urada. Ob 16. je prišel v poslaništvo šef protokola Loger,

ki ga je sprejel Aurora, drugi tajnik veleposlaništva, in mu izročil ključne poslopja.

Pariz, 1. marca. e. Šef Francove delegacije v Parizu Quimonones de Leon, bivši španski veleposlanik v Parizu, je s člani svoje delegacije sredi ob 18. zasedel poslopje španske ambasade v Parizu, kjer je bil doslej sedež španskega republikanskega veleposlaništva.

London, 1. marca. e. Vojvoda Alba, dosedanji diplomatski zastopnik nacionalistične vlade v Londonu, je včeraj prevzel prostore dosedanjega španskega veleposlaništva na Belgrave square.

Sestanek francoskega parlamenta

Pariz, 1. marca. e. Danes ob 17. se bo sestel francoski parlament. Ob tej priliki bo zunanji minister Bonnet poročal o pogajanjih senatorja Berarda z zastopniki Francove vlade in o priznanju nacionalistične vlade po Franciji.

Rusija odklanja španske begunce

Pariz, 1. marca. e. Po vsteh iz Moskve je sovjetska vlada odklonila naselitev španskih begunccev v Rusiji in sicer v glavnem zaradi odpora GPU, češ da večji del teh begunccev ne pripada komunistični stranki. Poleg tega bi imelo množestveno naseljevanje, ki ni predvideno v gospodarskem načrtu Sovjetske Unije, neprijetne posledice za rusko gospodarstvo. Končna odločitev glede tega pa bo padla šele po padcu Madrida in Valencije. Sklep sovjetske vlade je zbudil med španskimi begunci v Franciji, ki so itak morali prestat mnogo gorja, upravičeno nejevoljo.

Burna debata v angleški spodnji zbornici

Predlog za nezaupnico Chamberlainovi vladi odklonjen

London, 1. marca. e. Priznanje vlade generala Franca po angleški vladi je bilo povod za ostro debato v spodnji zbornici. Opozicija ni kritizirala vlado samo zaradi priznanja, temveč tudi zaradi načina priznanja. Poudarjala je zlasti, da je parlament dobil priliko izreči mnenje o tem usodnem sklepu šele potem, ko je bilo že vse sklenjeno in se ni dalo ničesar več spremeniti. Resolucija, ki jo je delavska stranka predložila parlamentu za zahtevo, da se naj vladi izreče nezaupnica, poudarja med drugim:

Priznanje uporniške vlade generala Franca, ki so jo spravili na površje tuji plačanci, pomeni ponižanje angleške države in nadaljevanje politike, ki sistematsko ruši zaupanje tujih demokratičnih držav v Anglijo.

V nasprotju s to ostro kritiko socialistične opozicije pa parlamentarna večina in tudi velik del javnosti v glavnem odobrava priznanje vlade generala Franca zaradi splošnega položaja v Španiji. Menijo namreč, da Anglija ni smela odlašati priznanje vlade generala Franca ali ga celo odkloniti, ker bi to dalo vzpodbudo repu-

blikancem za nadaljnji odpor, ki pa bi bil popolnoma brez smisla.

Debata v spodnji zbornici je trajala pozno v noč in je potekala precej viharno. Za majorjem Attlejem je govoril drugi vodja opozicije liberalcev Sinclair, ki je prav tako ostro napadal politiko vlade.

V svojem odgovoru je min. predsednik Chamberlain zavračal trditve opozicije, poudarjajoč, da angleška vlada ni hotela priznati vlade generala Franca, dokler ni bil dosežen sporazum s francosko vlado. Zavračal je tudi trditve, da bi s prevzemanjem oblasti po generalu Francu mogli biti ogroženi strateški interesi Velike Britanije. Anglija je dobila od generala Franca zagotovilo, na podlagi katerega bodo zaščiteni angleški interesi in tudi jamstva, da ne bo izvajal represalij napram političnim nasprotnikom, razen proti onim, ki so zagrešili kriminalna dejanja.

V obrambo Chamberlaina in vladne politike je govoril tudi še vojni minister Inskipe, nakar je zbornica prešla na glasovanje. Predlog opozicije za nezaupnico vladi je bil odklonjen s 344 glasovi proti 137.

Židje proti angleškim predlogom o ureditvi Palestine

Poostreni angleški vojaški ukrepi
Novi krvavi spopadi med Arabci in Židi

London, 1. marca. w. Židovske organizacije so začele novo akcijo proti angleški vladi. Kolonijalski minister Macdonald je prejel brzojavko, ki izraža grožnje proti angleški vladi in njeni politiki. Brzojavka pravi, da je židovstvo odločeno boriti se proti vsakemu predlogu, ki ne bi izpolnil obljub, danih židom v Palestini med svetovno vojno. Brzojavka je podpisal »svet židovstva v Jeruzalemu«.

Glavni predmet debate na včerajšnji konferenci vseh židovskih zastopnikov iz Palestine, razen palestinskih revizionistov, je bilo sklepanje proti odobritvi manjšinskega statuta. Na konferenci so sklenili nujno pozvati židovsko prebivalstvo, da se izreče proti novemu angleškemu načrtu o rešitvi palestinskega vprašanja.

Po bojih v ponedeljek med večjo arabsko toplot in britanskimi oddelki so našli včeraj na cesti Acre-Safad 16 mrtvih Arabcev. Sredi so oboroženi Arabci vdrli na neko židovsko kmetijo pri Rehovu in napadli tamkajšnje židovsko družino. Žena in sin sta bila ubita, drugega sina 8-letnega dečka pa so odpeljali na polje in zaklali.

Britanske vojaške enote v Palestini so dobile nalogo, da morajo biti strogo pripravljene zaradi novega terorističnega vala. Po-

licijska je prišla mnogo židovskih ekstremistov in revizionistov. V Tel-Avivu je židovski župan pozval prebivalstvo, naj ne dela nasilja. V pozivu poudarja, da so neredi povzročili samo neodgovorni elementi, ki se ne zavedajo možnih posledic.

Izdan je bil odlok, po katerem v starem delu Jeruzalema ljudje ne smejo 24 ur oditi iz hiš.

Poljska zvesta obrambni zvezi s Francijo

vendar pa se ne bo pridružila nobeni fronti, ki bi bila naperjena proti Rimu in Berlinu

Varšava, 1. marca. w. Razgovori italijanskega zunanega ministra Ciana s poljskimi državniki so končani. Uradni komunikacije o poteku razgovorov bo šele objavljen, ko bo Ciano zapustil poljsko ozemlje. Kot politični rezultat razgovorov se more smatrati, da ostaja Poljska zvesta svoji zvezi s Francijo, toda izključno le za obrambo resnične varnosti. Nasprotno odklanja vsakršna francoska ali angleška prizadevanja, da bi se pridružila kakršnikoli fronti pri osi Rim-Berlin, kar se tiče podunavske

Proračunska razprava nar. skupščine

Ekspozé finančnega ministra

Beograd, 1. marca p. Narodna skupščina je pričela danes razpravljati o predlogu državnega proračuna za 1. 1939-40. Za današnjo sejo je bilo zelo veliko zanimanje ter so se zbrali vsi poslanci, katerih mandati so bili verificirani. Seja se je pričela ob 10.15 ter je po odobritvi zapisnika včerajšnje seje in drugih formalnostih dobil besedo finančni minister dr. Vojislav Djurić, ki je v svojem ekspozéju predvsem utemeljeval, zakaj je bil proračun povečan.

Danes so bili dodeljeni posameznim poslanskim klubom njihovi prostori. Prvo sobo poleg skupščinske dvorane je dobil klub JNS, ki jo je imel že prej, drugo pa novi klub zemljoradniških poslancev.

Beograd, 1. marca. e. Včeraj popoldne so narodni poslanci, izvoljeni na listi dr. Mačka, ki pripadajo bivši zemljoradniški stranki, obvestili predsedništvo narodne skupščine, da so usjanovili svoj klub, ki se je tudi že konstituiral. Imenoval se bo klub poslancev zemljoradniške stranke. Njegovi člani so: Jovan Jovanović, dr. Miloš Tupanjanin, dr. Branko Cubrilović, Pavle Jović, Ilija Culević, Dušan Branković, Milivoj Ilić-Josanić, Toša Cvetković, Abdulah Ibrahim Pašić. Predsednik kluba je Jovan Jovanović, podpredsednik pa dr. Tupanjanin.

Izgon švicarskih novinarjev iz Italije

Švicarski tisk zahteva protiukrepe — Intervencija nemškega in italijanskega poslanika pri Motti

Bern, 1. marca. br. V nedeljo so bili trije švicarski novinarji, ki so bili v Rimu kot stalni dopisniki švicarskih dnevnikov, izgnani iz Italije. V Švici je zbudil ta ukrep italijanske vlade zelo neugoden vtis. Včeraj je o njem razpravljali tudi zvezni svet v Bernu. Prišel je do zaključka, da novinarji niso z ničemer prekršili svoje obvezne lojalnosti nasproti italijanski vladi. Švicarski listi zahtevajo, naj zvezni svet podvz-

me enake ukrepe proti italijanskim novinarjem v Švici.

Poročajo tudi o skupni intervenciji italijanskega in nemškega poslanika pri zunanjem ministru Motti. Poslanika sta zahtevala, da zavzame švicarski tisk vobče boljše stališče nasproti notranjemu in zunanemu političnemu razvoju v Nemčiji in Italiji. Italijanski poslanik je zunanjemu ministru tudi podrobno razložil razloge izгона švicarskih novinarjev iz Italije.

Nov direktor PAB

Beograd, 1. marca. e. Na včerajšnji seji upravnega odbora PAB je bil imenovan za direktorja Milorad Jevremović, dosedanjí namestnik glavnega direktorja.

Iz prosvetne službe

Beograd, 1. marca p. Učiteljica Frančiška Pašić je premešena iz Podzemlja v Karlovac.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 1. III. 1939

Kranjska gora 810 m: 0, delno oblačno, 20 cm snega, sren.
Pokljuka 1500 m: —3, solčno, 5 cm prašča, 60 cm podlage.
Bohinj »Zlatorog« 530 m: 0, solčno, 5 cm snega, južen, mirno.
Dom na Komni 1520 m: —6, solčno, 145 cm snega, prašč.
Dom na Voglu 1540 m: —4, solčno, 140 cm snega, prašč.
Mozirska koča: —5, delno oblačno, 68 cm snega, prašč.
Senjorjev dom 1522 m: —5, delno oblačno, 145 cm snega, prašč.
Peca 1654 m: 0, delno oblačno, 50 cm snega, južen.

Velika nesreča v turškem rudniku

Carigrad, 1. marca. v. V premogovniku v Songulidaku na obali Črnega morja se je te dni pripetila iz neznanega vzroka eksplozija metana, pri čemer je bilo ubitih 23 rudarjev, dočim so 10 hudo ranjenih rešili.

Politični obzorik

Oj Slovani, kje so vaše meje, oj Slovani, sluga narodov...

II.

Ze pred vojno je bil izoblikovan tip prepricane Jugoslovane — izginile so plemenske meje, ker je vsakdo s plemeni prešel preko umetnih zaprek kakor preko tujih zank mrlke prošlosti. Prav takšno, ako ne še prirčneje je bilo razmerje med Čehi in Slovaki. Pri njih je bila že popolnoma formirana ideja skupne čekoslovaške države. Praga je postala močna skupna metropola, a ne samo to: Praga bi naj postala skupno vseslovaško središče. To je bila doba novih nad, novih misli in pričakovanih slovaških rodoljubov. Vražala se je ponovno v življenje preje splasena slovaška misel, ki je v gotovih trenutkih igrala vodilno vlogo v velikih dogodkih. Balkanska osvobodilna vojna (1912), četudi omračena po medzavezniškem spopadu (1913), je zapustila globok in neizbrisn vtis v srcih vseh slovaških narodov.

Vsi smo verovali, da pričena davno pričakovana slovaška doba in s to vero smo vstopili v svetovno vojno leta 1914. Dasi je ta vojna izbruhnila preje, kakor se je to želelo, so v nji posamezni slovaški neosvobodjeni narodi pokazali in dokazali toliko življenjske sile, požrtvovalnosti in sposobnosti oceniti dogodke in posledice, da je to presenečalo celo prijatelje. Pri srčno sodelovanju, epohalne borbe in naporih Čehov in Slovačkov, Srbov in Hrvatov, aktivnost Poljakov, ogromne žrtve Rusije itd., vse to je vlivalo v srca upravičeno nado, da je na pragu zarja nove slovaške ere v Evropi. Tudi zaključek svetovne vojne smo smeli smatrati bolj ali manj kot zelo povoljen za slovaške narode: Slovenci, Hrvati in Srbi so bili osvobodjeni in udejnjeni, Čehi in Slovaki prav tako. Poljakom se je končno po tolikih stoletjih razkosanosti in robovanju posrečilo, da so se osvobodili in osnovali veliko državo. Rusija je — žal — izgubila vodilno vlogo med slovaškimi narodi in zapustila, zapostvena s svojo notranjo izgradnjo, svojo slovaško misijo, posegajoč po mnogo širši — svet-ski, toda tudi vkljub temu povojni izgledi slovaških narodov niso bili slabi. Velike zapadneevropske demokratske države so bile v soglasju s svojimi interesi pripravljene stalno ostati v iskrenem sodelovanju s slovaškimi državami, ki so nastale iz požara svetovne vojne. Intimne zveze Jugoslavije in Češkoslovaške, dobri odnosi s Poljske in Jugoslavije, postopno normaliziranje jugoslovaško-bolgarskih odnosov, vse to je utrjevalo nado, da se bodo vseslovaške stvari gibale v željenem, prirodno-logičnem pravcu in v doglednem času završiti s občeslovaškim solidarnim sodelovanjem ob polnem spoštovanju kulturno-političnih individualnosti posrednih slovaških narodov. Upravičeni in razumni interesi teh narodov se dejansko nikjer ne križajo in ne nasprotujejo. Zemljeptni položaj in notranja potreba mirne konsolidacije, kakor tudi zlasti zunanji odnosi in sosedstva ter tendence tega sosedstva so neodoljivo silili na nepretrgano, široko in intimitno ne samo kulturno, marveč tudi politično in gospodarsko sodelovanje slovaških držav in narodov. Ali ena izmed bistvenih izhodšč za takšno splošno politiko je bila: notranja izgraditev in konsolidiranje zaprek, ki so s časom in pod tujim vplivom nastale med plemeni istega etnografskega naroda, kakor tudi širokogrudno gledanje na dejansko neznatne zapreke glede prisvajanja nekega ozemlja s strani gotovih slovaških držav v prehodnih conah. Pri drugih narodih so te prehodne cone služile kot bistveno izhodšče za stopljenje posrednih plemen, oziroma enotnih in jezikovno sorodnih skupin v eno široko zajednico ali skupnost, ki je potem sprejela ime nacije, pri slovaških narodih pa so take cone služile kot vzrok za stoletne spore in medsebojno iztrebljevanje.

Beograd, 1. marca. e. Jutri se bodo pričeli v Parizu francosko-jugoslovaški medicinski dnevi s sestanki naših in francoskih zdravnikov, na katerih bo podanih več referatov o znanstvenem delu na obeh straneh. Ta francosko-jugoslovaška zdravniška manifestacija bo 2., 3. in 4. marca. Jugoslovaška delegacija, ki šteje okrog 80 oseb, med temi 23 dam, je včeraj pod vodstvom prof. dr. Kostića prispela v Strasburg. Francozi so našim zdravnikom pridelali pri-srčen sprejem na tamošnji kliniki. Včeraj so si zdravniki ogledali mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa so odpotovali v Pariz. Francozsko - jugoslovaške zdravniške konference bodo otvorjene jutri ob 10. v velikem amfiteatru medicinske fakultete s svečano sejo, kateri bosta prisostvovala tudi jugoslovaški poslanik v Parizu dr. Purić in maršal Franchet d'Esperey.

Beograd, 1. marca. e. Jutri se bodo pričeli v Parizu francosko-jugoslovaški medicinski dnevi s sestanki naših in francoskih zdravnikov, na katerih bo podanih več referatov o znanstvenem delu na obeh straneh. Ta francosko-jugoslovaška zdravniška manifestacija bo 2., 3. in 4. marca. Jugoslovaška delegacija, ki šteje okrog 80 oseb, med temi 23 dam, je včeraj pod vodstvom prof. dr. Kostića prispela v Strasburg. Francozi so našim zdravnikom pridelali pri-srčen sprejem na tamošnji kliniki. Včeraj so si zdravniki ogledali mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa so odpotovali v Pariz. Francozsko - jugoslovaške zdravniške konference bodo otvorjene jutri ob 10. v velikem amfiteatru medicinske fakultete s svečano sejo, kateri bosta prisostvovala tudi jugoslovaški poslanik v Parizu dr. Purić in maršal Franchet d'Esperey.

Beograd, 1. marca. e. Jutri se bodo pričeli v Parizu francosko-jugoslovaški medicinski dnevi s sestanki naših in francoskih zdravnikov, na katerih bo podanih več referatov o znanstvenem delu na obeh straneh. Ta francosko-jugoslovaška zdravniška manifestacija bo 2., 3. in 4. marca. Jugoslovaška delegacija, ki šteje okrog 80 oseb, med temi 23 dam, je včeraj pod vodstvom prof. dr. Kostića prispela v Strasburg. Francozi so našim zdravnikom pridelali pri-srčen sprejem na tamošnji kliniki. Včeraj so si zdravniki ogledali mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa so odpotovali v Pariz. Francozsko - jugoslovaške zdravniške konference bodo otvorjene jutri ob 10. v velikem amfiteatru medicinske fakultete s svečano sejo, kateri bosta prisostvovala tudi jugoslovaški poslanik v Parizu dr. Purić in maršal Franchet d'Esperey.

Beograd, 1. marca. e. Jutri se bodo pričeli v Parizu francosko-jugoslovaški medicinski dnevi s sestanki naših in francoskih zdravnikov, na katerih bo podanih več referatov o znanstvenem delu na obeh straneh. Ta francosko-jugoslovaška zdravniška manifestacija bo 2., 3. in 4. marca. Jugoslovaška delegacija, ki šteje okrog 80 oseb, med temi 23 dam, je včeraj pod vodstvom prof. dr. Kostića prispela v Strasburg. Francozi so našim zdravnikom pridelali pri-srčen sprejem na tamošnji kliniki. Včeraj so si zdravniki ogledali mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa so odpotovali v Pariz. Francozsko - jugoslovaške zdravniške konference bodo otvorjene jutri ob 10. v velikem amfiteatru medicinske fakultete s svečano sejo, kateri bosta prisostvovala tudi jugoslovaški poslanik v Parizu dr. Purić in maršal Franchet d'Esperey.

Francosko-jugoslovaški zdravniški dnevi

Beograd, 1. marca. e. Jutri se bodo pričeli v Parizu francosko-jugoslovaški medicinski dnevi s sestanki naših in francoskih zdravnikov, na katerih bo podanih več referatov o znanstvenem delu na obeh straneh. Ta francosko-jugoslovaška zdravniška manifestacija bo 2., 3. in 4. marca. Jugoslovaška delegacija, ki šteje okrog 80 oseb, med temi 23 dam, je včeraj pod vodstvom prof. dr. Kostića prispela v Strasburg. Francozi so našim zdravnikom pridelali pri-srčen sprejem na tamošnji kliniki. Včeraj so si zdravniki ogledali mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa so odpotovali v Pariz. Francozsko - jugoslovaške zdravniške konference bodo otvorjene jutri ob 10. v velikem amfiteatru medicinske fakultete s svečano sejo, kateri bosta prisostvovala tudi jugoslovaški poslanik v Parizu dr. Purić in maršal Franchet d'Esperey.

Borzna poročila.

Carib, 1. marca. Beograd 10, Pariz 11.66, London 20.62, New York 439.875, Bruselj 73.975, Milan 23.13, Amsterdam 233.62, Berlin 176.50, Praga 15.05, Varšava 83.10, Bukarešta 8.37.

Glede motornih vozil smo med zadnjimi

Važne ugotovitve na snočnem obnem zboru ljubljanske sekcije Avtomobilskega kluba

Ljubljana, 1. marca. Avtomobilski klub je pri nas nedvomno ena najvplivnejših organizacij, ki se zavzemajo za motorizacijo prometa in ki ga je treba upoštevati tudi kot enega najpomembnejših propagatorjev tujkega prometa. Že zato je prav, da naša javnost posveti tudi obnemu zboru ljubljanske sekcije Avtomobilskega kluba kr. Jugoslavije primerom pozornost. Občni zbor je bil snoč v društveni sejni dvorani v Kazini in vodil ga je predsednik Avgust Praprotnik. Kot zastopniki so se obnega zbora udeležili: za hano načelnik Hubad, za mestno občino m. svetnik Bahovec, za Zbornico TOI C. Majcen, predsednik društva za ceste dr. V. Vrhunec, in ravnatelj »Putnika« dr. C. Žižek. Z obnega zbora so poslali vdanostno brzojavko Nj. Vel. kraljici Mariji in predsedniku jugosl. Avtomobilskega kluba knezu namestniku Pavlu.

MED ZADNJI V EVROPI...

Predsednik je v svojem poročilu omenjal predvsem napore kluba za pospeševanje motorizacije prometa v naši državi in navajal tri glavne ovire klubovih stremeljenj: predraga bencin, slabe ceste in previške davke. Klub je pa v svojih prizadevanjih vendar dosegel nekatere lepe uspehe. Omeniti je zlasti treba, da je iz njegovih vrst izšla pobuda za ustanovitev cestnega fonda, dalje je bil dosežen posebno lep uspeh, da se je pocenilo pogonsko gorivo, bencinska mešanica ter da so cene unificirane. Motorizacija pri nas lepo napreduje in v primeri s prejšnjim letom je število osebnih avtomobilov lani naraslo za 23 odst., tovornih za 20 odst. in mototoklov celo za 45 odstotkov. — Pretirano visoka je v Ljubljani davčina na avtomobile v primeri z Beogradom in Zagrebom, kjer znaša 500 din na leto, pri nas pa celo 1250 din. — Predsednik se je v svojem poročilu tudi dotaknil naših kritičnih cestnih razmer ter naglasil, da cestna dela napredujejo mnogo prepočasno. Obžaloval je, da naša država med zadnjimi v Evropi po številu motornih vozil.

Obširno poslovno poročilo z izčrpnimi podatki o društvenem delovanju je podal član uprave Rado Hribar. V poročilu je zbranih tudi mnogo splošno zanimivih podatkov.

POSPEŠEVANJE MOTORIZACIJE

Med klubovimi uspehi je treba predvsem omeniti, da je bila lani po dolgih prizadevanjih odpravljena tudi luksuzna taksa na mototokle in znižana carina nanje, kakor je bila že l. 1937 za avtomobile. Zasluga kluba je pa tudi lanske pocenitev pogonskega goriva ter unificiranje cen v vsej državi. Ob koncu l. 1937 je bil bencin na bencinskih črpalkah v Ljubljani še po 8,40 din liter, v nekaterih mestih pa celo po 9 din. Pocenitev na 6,25 din pomeni mnogo. Vlada je sprejela, kako pomemben je bil predlog AK po pocenitvi goriva in je v ta namen sklenila z bencinskimi kartelom pogodbo, ki obvezuje kartel prodajati bencin po približno enakih, v naprej določenih cenah v vsej državi. Poseben odbor, ki je v njem zastopan tudi AK, je dosegel s kartelom aranžma, po katerem se je kartel obvezal prodajati samo mešanico (20% alkohola in 80% bencina) po teh cenah: v centrih bencin 5,25 din liter, v pasu do 20 km 5,35 din in izven tega pasu po 5,45 din. Ker se je pa bencin lani na svetovnem trgu podražil, je kartel sporazumno s kontrolnim odborom tudi podražil mešanico pa 10 par litru. Vendar pa člani AK ne dobivajo več bencina po 30 par ceneje kakor pred aranžmajem s kartelom, za kar se ljubljanska sekcija zopet zavzema. Razen tega se je sekcija obrnila tudi na ljubljansko občino s prošnjo, naj bi ji dala koncesijo za bencinske črpalke v Ljubljani. Prošnja je bila ugodno rešena in črpalke bo postavljene na križišču Bleiweisove, Groharjeve, Tržaške ceste, Klub je pa tudi sklenil pogodbo s tvrdko Standard Vacuum d. d., da bo dobavljala njegovemu članstvu bencin s 4% popustom. Takšni klubovi uspehi v resnici služijo pospeševanju motorizacije prometa pri nas, o čemer pričajo tudi naslednje številke: l. 1937 je bilo v naši banovini registriranih 2238 osebnih, 815 tovornih avtomobilov in 1985 mototoklov. Lani pa je bilo osebnih avtomobilov že 2757, tovornih 979 in 2880 mototoklov, torej 1578 motornih vozil več.

NAŠI AVTOMOBILISTI SE VOZIO

RAJE PO INOZEMSKIH CESTAH. Največja ovira razvoja motorizacije so pa naše slabe ceste, kar se kaže tudi že zelo drastično v številkah o prehodu naših in tujih avtomobilistov čez našo mejo: naši avtomobilisti bežijo z naših slabih cest v sosedne države, tuji avtomobilisti se pa nas čedalje bolj izogibajo. Potovanje naših avtomobilistov v inozemstvo v primeri z obiski inozemskih avtomobilistov so v razmerju 1 : 2 v našo škodo.

Ko je bila lani uzakonjena uredba o cestnih skladih, so pričakovali, da bo razveljavljena uredba o čezmernih uporabi cest, a so se zmotili. Tako morajo lastniki motornih vozil plačevati še vedno tudi prispevke po stari uredbi, da je bil osebnih avtomobil lani obremenjen skupno s 400 din, mototoklov brez priklole s 100 in s prikolic s 150 din, kar je znatno preveč. AK si prizadeva, da bi ministrstvo ob uredbi revidiralo.

PREMALO KREDITOV ZA VZDRŽEVANJE CEST

Če govorimo o modernizaciji cest, ne smemo pozabiti tudi na kredite za vzdrževalne stroške. Lani je bil zvišan prispevek za vzdrževanje cest od 7500 din na 10.000 din na kilometer ceste, letos pa na 11.000 din. To je še vedno mnogo premalo, saj druge države, ki imajo tlakovane že skoraj vse ceste, prispevajo po 40.000 in več za vzdrževanje na kilometer.

Sekcija je bila zelo delavna, tudi v propagandnem pogledu. Propagirala je prometno disciplino ter se zavzemala za prometne ureditve, mnogo je storila za pospeševanje turizma — ustanovila je dve obsejni poslovalnici v Planini in na Jezerskem vrhu, ena pa deluje že del časa na Korenskem sedlu —; tajništvo daje informacije in propagando gradivo tujcem, zbira pomembne statistične podatke, ki bi jih morale prav za prav oblasti; sekcija je sodelovala na cestni razstavi na veljevrhu; izdaja dobro sevirjo »Avto in sport«; itd.

NARASČANJE ČLANSTVA

Klub je štel ob koncu leta 198 rednih članov, 196 članov Kola avtomobilistov in 51 članov Kola mototoklistov, skupno 91 članov več kakor v začetku leta. Skupno je bilo izdanih 919 triptikov, 213 več kakor prejšnje leto.

Blagajniško poročilo je podal K. Govekar. Dohodki so znašali 296.446 din, saldo pa znaša 26.383 din. Dohodki in izdatki za leto so proračunani na 254.000 din. — Poročilo o delovanju Motosekcije, ki je bila lani poživljena, je podal Janko Sabec, ki je poročal tudi o delu Sportno turističnega pododpora. Ta odbor je dal pobudo za novo ustanovitev Motosekcije, ki je jeseni priredila zelo uspešno dirko, opravila je pa tudi mnogo propagandnega dela za pospeševanje turizma. — Vsa poročila so bila sprejeta soglasno z odobravanjem in odbor je prejel razrešnico po predlogu Svetozarja Hribarja, člana nadzornega odbora. Pri nadomestnih volitvah so bili izvoljeni dosedanja klubovi delavci, za delegata v upravni odbor sta pa bila izvoljena K. Govekar in kot namestnik dr. V. Vrhunec.

USODNE POSLEDICE SLABIH CEST

S posebnim zanimanjem so zborovalci poslušali poročilo predsednika Društva za ceste o naših cestnih razmerah ter cestnih delih. Na ugotovitve dr. Vrhunca se še po-

vrnemo ob priliki. Zdej naj samo navedemo, da je ugotovil: l. 1936 se je pripeljal v našo državo preko št. lisa 5000 inozemskih avtomobilistov, predanaskim 4200, lani pa samo 3150; naših avtomobilistov je potovalo preko te postaje v inozemstvo leta 1936 1300, predanaskim 2300 in lani 4055. Po šestletni državnih cestnih del preje naša banovina za ceste Maribor — Ljubljana 85 milijonov din, torej le za 60 km cest; za ceste Ljubljana — Novo mesto 20 milijonov din; za ceste Ljubljana — Plana 10 milijonov in končno za jadransko cesto 50 milijonov din, približno polovico, kolikor bi bilo potrebno. Dravska banovina prispeva za cestni sklad 17 odst. vseh prispevkov v državi, dobi pa iz njega 10 odstotkov. V šestih letih bi morala prejeti 340 milijonov din, približno 130 milijonov več, kakor bo. Če bi prejela vse, kar ji gre, bi v 6 letih bila zgrajena cesta Ljubljana — Maribor in do Jadrana bi držala vsaj makadamska cesta.

Na predlog dr. C. Pavlina je bila sprejeta resolucija, ki v nji AK ugotavlja, da šestletka ne ustreza prometnim in gospodarskim potrebam dravske banovine, ki mora prejeti vsaj delež iz cestnega sklada, kolikor vanj plačuje. Občni zbor se v tem pogledu povsem pridružuje stališču in zahtevam Društva za ceste.

Volitve v Pokojninski zavod

Dosežen je sporazum med glavnimi činitelji za enotno listo

Ljubljana, 1. marca.

V službenih listih dravske in primorske banovine je objavljen razpis volitev v Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani. Od 1. marca 1939. do 14. marca 1939. so razgrnjeni volilni imeniki v uradnih prostorih Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani in Splitu in v uradnih prostorih mestnih poglavarstev v Mariboru, Celju in Dubrovniku.

Aktivno volilno pravico imajo vsi za varovani nameščenci, ki so bili dne 15. februarja 1939. člani Pokojninskega zavoda, in njihovi službodajalci.

Volilci v Pokojninski zavod so razdeljeni v dve volilni okrožji in sicer obsega prvo volilno okrožje celo dravsko banovino, drugo volilno okrožje pa Dalmacijo, del Zetske banovine (Dubrovnik, Kotor) in Sušak (pomorje). Prvo veliko okrožje voli po številu članov zavarovancev 80 delegatov, drugo volilno okrožje pa 20.

Merodajni činitelji službodajalcev in nameščencev so se načelno zedinili za skupno kandidatno listo za volitve delegatov v skupščini Pokojninskega zavoda; posamezne organizacije interesentov Pokojninskega zavoda pa bodo določile osebe za skupno listo.

Interesi Pokojninskega zavoda zahtevajo, da se izbire nova uprava za petletno funkcionalno dobo brez volilnega boja. Organizacije so pozvane, da pošljejo v Pokojninski zavod svoje najboljše ljudi, ki poznajo socialne potrebe zavarovancev in prilike našega gospodarstva. V bodoči upravi Pokojninskega zavoda bodo kakor dosedaj složno delali zastopniki gospodarstva in nameščencev iz vseh panog našega gospodarstva. Sporazumni so se med seboj obvezali, da bodo postavili samo take kandidate za skupno listo, ki svojega po-

lozaja ne bodo izrabljali v katerikoli izkoriščanje Pokojninskega zavoda bodisi v osebno korist ali v korist svojih podjetij. Zlasti mora to brezpogojno veljati za kandidate v posamezne odbore Pokojninskega zavoda.

Pokojninski zavod za nameščence ima zavarovanih ca 12.800 nameščencev, število poslodavcev znaša ca 3.000. Te številke se sicer vsak mesec menjajo, ker se mnogi prijavljajo in drugi odjavljajo. Po stanju 15. februarja 1939. znaša število zavarovanih nameščencev in poslodavcev ca 15.800, za obe volilni okrožji. Z ozirom na visoko število volilnih upravičencev in na kompliciran volilni sistem so volitve v Pokojninski zavod razmeroma drage. Samo poštne bi stale nad 100.000.—. Tudi iz razloga, da se zavodu prihranijo visoki izdatki in mnogo nepotrebnega dela se je pretežna večina interesentov zedinila na skupno kompromisno listo. Denar, ki se bo prihranil s tem, da odpade volitve, bo zavod lahko namenil brezposelnim in bolnim nameščencem ter njihovim družinam. Volitve se sicer po zakonu morajo razpisati in se morajo objaviti v uradnih listih, vložiti se mora tudi predpisana kandidatna lista, vendar pa odpade razpisovanje glasovnic in glasovanje, če je vrožena samo ena kandidatna lista in se kandidati na tej listi proglasijo za izvoljene.

Tudi v Dalmaciji se je večina interesentov Pokojninskega zavoda na poslodavski in nameščenski strani izjavila za skupne kandidatne liste.

Skupne kandidatne liste bodo najlepša manifestacija složenega sodelovanja v upravi Pokojninskega zavoda slovenskih in dalmatinskih zavarovancev in njihovih poslodavcev.

Tudi letos noleti na planiški skakalnici

Velike planiške prireditve pod skupnim imenom

„Teden v Planici“ se prične 12. t. m.

Ljubljana, 1. marca

Cez 12 dni bo stopila Planica v ospredje svetovnega sportnega zanimanja, kar bo tudi zaslužila vsaj tako kakor zdaj Zakopane. Pravda za Planico sicer še ni končana in mednarodna sportna organizacija (FIS) še nasprotuje tekmovalcem na tako zvanih mamutskih skakalnicah. Dovoljeni so le skoki na skakalnicah, ki imajo kritično točko pri 80 metrih. V Zakopanah se je sicer tudi izkazalo, da pri tej omejitvi ne bo moglo ostati. Toda mednarodna tekmovalja v Zakopanah opozarjajo še na nekaj drugega: v enem samem dnevu je bilo tam več padcev pri veliki skakalnici kakor pri nas pri vseh skokih. Na veliki planiški skakalnici je bilo skupno 139 skokov ali poletov, a samo 14 padcev.

Prej ali slej bo torej treba priznati, da je bistvena razlika med pravilno konstruiranimi, aerodinamičnimi »mamutskimi skakalnicami, ki bi jih lahko imenovali tudi smuška letišča, in med skakalnicami v pravem pomenu besede; pri planiški skakalnici gre v resnici za polet in ne več skoke, to se pravi, da se je smuška disciplina »skakanje« sprevrgla v povsem novo sportno disciplino. Pri tem pa niso odločali samo in ne tudi odlično sportniki, temveč tehniki, ki jim mednarodna sportna organizacija ne more ničesar prepovedovati.

Toda ob tej priliki ne nameravamo nadaljevati pravde za Planico, ki je med sportniki v vsem svetu že tako priznana, ne glede na to, ali jo je oficijelno priznala vrhovna sportna instanca; opozoriti moramo le na velike planiške prireditve, ki se začnejo 12. t. m. pod skupnim imenom »Teden v Planici« in ki bodo zaključene z revijo poletov na veliki skakalnici 19. t. m. Namen teh prireditev je predvsem zbrati študijsko gradivo, ki ga bo »Združene smučarje Planice« predložilo mednarodni sportni organizaciji v obrambo planiške skakalnice ter tekmovalcev na nji.

Prvi dan, v nedeljo 12., bodo v Planici državne tekme na skakalnici za skoke do 60 m. Tega tekmovalja se bodo morali udeležiti vsi, ki bodo hoteli leteti na veliki skakalnici. Naslednje dni bodo na skakalnici poskusni poleti vsak dan po 3 do 4. Tako bodo vsi smuški letalci preizkusili skakalnico do glavne prireditve, ki bo 19. t. m. Tisti dan bodo nastopili na veliki skakalnici vsi boljši skakalci. Na velikih mednarodnih prireditvah v Zakopanah se je znatno sportnemu organizatorju posrečilo pridobiti za udeležbo v Planici znamenite poljske in nemške sportnike. Prireditve se

pa bodo morda udeležili tudi Čehi. Samo po sebi se razume, da bodo sodelovali vsi najboljši naši tekmovalci.

Kakor k vsem večjim prireditvam v Planici bo tudi na to velik naval občinstva. Vozili bodo trije posebni vlaki (razen rednih), ki jih organizira »Putnik«. Vozili bo tako, da bodo pripisli v Rateče dovolj zgodaj, ker se bo prireditve morala začeti že jutraj; popoldne je namreč že pretoplo. Po en poseben vlak bo vozil iz Maribora in Zagreba in eden kombiniran iz Zagreba in Maribora, ki se bosta združila na Zidanem mostu. Vozni red bo objavljen ob pravem času. Poročali bomo tudi redno o pripravah za velike prireditve. Ob tej priliki naj potožimo skeptike, ki se boje, da ne bo dovolj snega. Planica ima še vedno dovolj snega in za skakalnico je v planiškem kotu dovolj še posebnih zalog. Zaradi vremena in snega si prireditelji ne delajo posebnih skrbi.

Osveta za ukradene tisočake

Ljutomer, 28. februarja

Našim čitateljem je že v živem spominu nesrečni strel v Makovec hišo na Razkrižju, čigar žrtev je postal oca Makovec, težko ranjen pa je bil njegov sin Karol. Takoj po tem dogodku se je vodila preiskava na vse strani, ki je končno potrdila prve sumnje, da je streljal na Makovca skozi okno Martin Belovič, posestnik na Razkrižju. Streljal je na Makovca zaradi težko prigranjenih 12 tisočakov, ki so mu bili jeseni ukradeni. Prigral jih je bil skozi 15 let trdega dela na svoji kmetiji. Tatvine je osumil Karla Makovca, posestnika sime na Razkrižju, ki pa ga je okrožno sodišče v Murski Soboti novembra izpustilo iz preiskovalnega zapora, ker je za to manjkalo dokazov. V Beloviču je takrat še bolj zavrelo, kajti trdno je bil prepričan, da mu je jurje odnesel Makovec. Zdej pa še, da bi ga Makovec tožil zaradi razražljanja časti, povrh bi pa še moral plačati stroške sodnega postopanja. Ne! To ni dalo Beloviču miru.

Makovec je bil 26. novembra izpuščen iz preiskovalnega zapora, 28. novembra pa je šel Belovič v prvem mraku proti Makovecovi hiši ter skozi okno pomeril na Karla, ki ga je zadel v prsi. Ko je krogla izstopila, je zadel v glavo njegovega očeta, ki je ležal v postelji. Takoj nato so

prhiteli sosedje ter oba spravili v bolnico v Mursko Sobotu. Makovec oče je takoj po prevozu v bolnico podlegel, dočim je njegov sin Karol po 6 tedenskem zdravljenju zapustil bolnico. Takoj po napadu je padel am na Beloviča, ki pa je sprva zanikal krivdo, končno pa je zločin skesano priznal ter predal karabinko orožnikom. Belovič se je izgovarjal pri preiskovalnem sodniku v Ljutomeru, da je hotel Makovca ubiti zaradi ukradenih tisočakov, da bi ga Makovec ne mogel več tožiti.

Iz pestre policijske kronike

Preiskava v zadevi Ferjančičeve vlomilske tolpe — Tudi iz praznih sodov teče vince

Ljubljana, 1. marca.

Preiskava v zadevi Ferjančičeve vlomilske tolpe še vedno ni zaključena, ker je policiji težko ugotoviti, komu vse pripada pri Zorcu na Jurčkovi poti zaplenjeno blago, vlomilci sami pa počejo priznati nibe-sar razen dokazanih vlovov. Navzlic temu pa se je policiji posrečilo dokazati Ferjančiču, da je vlomil lani v decembru tudi v mesnico mesarja Jožeta Benčine v Cernetovi ulici, odkoder je odnesel ponoči za okrog 2000 din suhe mesnine in klobas. Ferjančič je čez nekaj dni vlomil tudi v mesnico mesarja Ivana Marolta na Celovski cesti in ukradel več kosov šunke, nekaj klobas ter nekaj svežega mesa. Vlomilca je policija tedaj izsledila in ga izročila sodišču, kjer pa se je izmuznil obsodbi s tem, da je vlom tajil, češ da je meso, ki ga je prodal raznim strankam v mestu, kupil od mesarjev. Sele sedaj so našli med zaplenjenim blagom v Zorčevem skladišču tudi ostale kose Benčinovega mesa, ki sta jih oškodovanca tudi spoznala, s čimer je dokazana Ferjančičeva krivda. Ta je vlomila tudi priznal, obenem pa povedal, da mu je pomagal France Tacinger, sin že aretirane Nežke Zorčeve iz prvega zakona, ki je sicer mlajši po letih, a že star po greh, zaradi katerih je tudi že večkrat sedel.

Janez in France sta brezposelna, zato pohajkujeta po mestu. Oni dan sta se srečala na Vodnikovem trgu in drug drugemu potožila, da sta brez sredstev, pri tem pa neznanosno žejna.

— Več France, je menil Janez — jaz bi že vedel za izhod iz zadrege, a sem malo preveč znan, da bi sam stopil v Fabianovo vežo, kjer so na razpolago prazni sodi...

— Hm, — kaj hočeš s praznimi sodi, — je dejal France.

— Kakaj prijatelj, prazen sod res ni nič prida, toda...

Anica Hočvarjeva umrla

Ljubljana, 28. februarja

Z Vrhnik je prispela že snoči prežalostna vest, da je kruta smrt nenadoma ugrabila življenje ljubljene ženi bivšega narodnega poslanca in naprednega organizatorja mag. ph. Stanka Hočvarja, gospe Anice Hočvarjevi. Pokojnica, stara 50 let, je zbolela na angini, a je kmalu okrevala, vendar ji je bolezen zapustila posledice. Pričela je bolehati na srcu in snoči se je nenadoma zrušila mrtva.

Blaga gospa je bila iz znane Tičarjeve rodbine iz Ljubljane. Na Vrhniku, kjer je živel ob strani svojega soproga, se je z vso vmeno posvetila narodnemu življenju in vedno je vneto delovala v vseh naprednih društvi, zlasti pa je živel za rod-bino in svoja otroka Toussainta ter Maruško, ki sta tako nepričakovano in tako zgodaj izgubila zlato mamico. Pogreb nepozabne pokojnice bo jutri ob 15. iz hiše žalosti na pokopališču sv. Pavla na Vrhniku. Globoko užaloščenemu soprogu, otrokom in sorodstvu ob prebrdici izgubi naše najiskrenejše sožalje, blagi prerano umrli pokojnici pa bodi ohranjen najlepši spomin!

Požarni alarm brez potrebe

Slovenjgradec, 28. februarja

V dopoldanskem urah je plat zvona in gasilski rog nenadoma zadonel po slovenj-graških ulicah. Kmalu se je zvedelo, da je po telefoničnem obvestilu velika Pergerjeva tovarna lepenke v Misljnu postala žrtev požara in so nujno klicani na pomoč tudi slovenjgraški gasilci, ki so tudi takoj po alarmu z gasilskim rogom avizirali vse gasilce. Po daljšem času so se tudi gasilci odpeljali v Misljnu, vendar so že med potjo zvedeli, da njihova pomoč ni več potrebna. Gorela namreč ni velika tovarna, temveč se je v graščici, ki je last industrijske g. Pergerje, vnela samo ena soba, ki so jo pa domačini hitro pogasili. Škoda je malenkostna in je krita z zavarovalnico.

Ob tej priliki moramo ponovno grajati veliko nepripravljenost naših gasilcev. Saj gre vse priznati poveljniku četa, ki se trudi že vsa leta, da bi uvedel disciplino, vendar ga v njegovem prizadevanju mnogi naravnost sabotirajo. Tudi ob tej priliki ni deloval avto in zato so naši gasilci potrebovali celih 40 minut, da so lahko odrinili iz Slovenjgradca. Vse prebivalstvo se zgraža nad takšno počasnostjo, ki lahko lepega dne postane usodna za naše mesto. Zato tudi zahtevamo takojšnjo preiskavo o krivcih, ki se naj pozovejo na odgovor. To je letos že tretji primer, da naši gasilci niso mogli stopiti v akcijo in ne želimo, da se bo to še četrtič ponovilo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 1. marca: Hlapci. Izven. Znižane cene.
Četrtek, 2. marca: Potovanje v Benetke. Red. Cetrtek.
Petek, 3. marca: Zaprt. (Generalna).
Sobota, 4. marca: Prevara. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 5. marca: ob 15. uri: Opniki — na plan! Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Zene na Niskavooriju. Izven. Znižane cene.

Izvirna slovenska drama iz kmečkega življenja na štajerskem, je štanckerjeva »Prevara«. Realistično zasnovano in izpeljano življenje prikazuje moč zaslepljene strasti, ter razpada skozi dejanja na silno učinkovit način ljubezenski motiv pona-

Pri razpravi na okrožnem sodišču v Murski Soboti, ki se je vršila v preteklem tednu, pa se je Belovič izgovarjal, da je hotel Makovca le onesposobiti ter ga ustreliti v noge, najmanj pa ni hotel poskodovati Makovečevega očeta, ki ga sploh ni videl usodne večera. Sodišče je Beloviča Martina spoznalo krivim poskušene-ga umora nad Karlom Makovcem, pri čemer je Belovič iz malomarnosti »krivil tudi smrt starega Makovca. Obsodilo ga je na pet let robije ter tri leta izgube častnih državljskih pravic.

Razgovarjala sta se še nekaj časa, nato pa se je že proti večeru spazil France v vežo Fabianove gostilne v Studentovski ulici, kjer ni bilo žive duše in dvignil na rame prazen sod za 62 litrov, s katerim je nemoteno stopil na ulico in naprej, kjer se mu je že za bližnjim vogalom pridružil Janez. Tam je sod prevzel Janez, France pa je skočil po drugega, kakor sta jo z bremenom ubrala naravnost k nekemu dalmatinskemu gostilničarju in ga prodala.

— Vidiš, je vzklilil že dobro uro po razgovoru Janez veselo — tudi iz praznih sodov teče vince v kozarce. — Zapila sta malone vse izkupček za prodano ukradeni sode, snoči pa sta se spet namenila po nove. Drugič pa jima sreča ni bila več mila in so oba v veži zgrabili hlapci, ki so ju izročili stražniku.

Nekje na ulici je bila snoči aretirana tudi služkinja Marička A., ki je povsod, kjer je služila, kradla ko sraka. Sele nedavno je prišla iz Kranja, kjer se je seznanila z natakarko V., ki ji je zaupala, da ima shranjene v nekem hotelu tri kovčge z najrazličnejšo robo. Marička je potem odšla v hotel, kjer je dejala, da prihaja po naročilo prijateljice natakarkice in odprla je kovčge, iz katerih je vzela obleko in razne predmete, vredne nad 1500 din. S temi predmeti se je odpeljala v Ljubljano in se nastanila v »Domu služkinje« v Križevniški ulici. Tam se je kmalu seznanila s pošteniimi tovarišicami in brž okradla neko Marijo T. za 50 din. Iz doma je seveda zopet hitro izginila, nakar se je nastanila pri neki ženski na Starem trgu in izmaknila zlat poročni prstan, nekaj drugih dragocenosti in precej obleke. Potem je za nekaj dni izginila, a jo je po naključju srečala na cesti okradenka s Starega trga in jo je izročila policiji.

krvnega kmečkega dedleta in njej predana zakonskega moža, ki zagreši v svoji strasti zanjo smrt svoje žene. Katarza dekleta nastane, ko se vrne iz tujine fant, ki ga resnično ljubi. Z močnimi dramatičnimi poudarki nadaljevano dejanje pokaže tudi nekaj originalnih narodnih motivov, med njimi »prežarje«. Delo bo režiral Bratko Kreft. Premiera bo v soboto, dne 4. t. m. za premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 1. marca: Frasquita. Red Sreda.
Četrtek, 2. marca: Jesenski manevri. Red B.
Petek, 3. marca: Zaprt.
Sobota, 4. marca: ob pol 20. uri: Lohen-grin. Izven.
Nedelja, 5. marca: ob 15. uri: Pod to goro zeleno. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20. uri: Jesenski manevri. Izven. Znižane cene.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 1. marca katoličani: Albin.
DANAS NJE PRIREDITVE
Kino Matica: Trije tovariši.
Kino Sloga: Flash Gordon.
Kino Union: Zasanjane ustne.
Kino Moste: Ignac.
Smučarski klub Ljubljana občni zbor ob 20. v beli dvorani Uniona.
Ljudska univerza: predavanje dr. Oskarja Reye »Klima in kultura« ob 20. v mali Filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Ozpod sita

Torej Naceti bodo lahko prišli brez cven-ke v kino. Pogoj je, da so naši naročniki. Brez naše zasluge in tudi brez naše krivde jim je pripravljeno to veselje. Tudi mi se veselimo z njimi. Obnem smo pa rado-vedni, koliko jih je Nacetov med našimi naročniki v resnici in koliko jih bo v kinu Moste, kjer se jim bodo odpirala vrata, ne da bi jim bilo treba šteti peneze za vstopni-ce. Nemara jih bo v kinu mnogo več, ka-kor jih je sicer v življenju krščenih za Na-cete pri krstnem kammu. No, tega jim pač nihče ne bo zameril. Da bi le nerodni ne bili.

Ker smo že začeli s to hvalevredno akci-jo, bi jo kazalo nadaljevati. Obračamo se na vse kinopodjetnike s ponižno prošnjo, naj se spomnijo še Janezov, Jožetov, Fran-cetov, Tonefov, Milanov in drugih, kar jih je še po imenih med našimi naročniki, da pridejo vsi na vrsto in da ne bo nobene zamere. Morda bi potem sledili lepemu zgledu kinopodjetnikov, še kavarnarji in gostilničarji... Slednjim se posebno toplo priporočamo, naj postrežejo vsaj Janezom in Jožetom med našimi naročniki z brez-platnimi obedi ali večerjami in pa s pri-merno količino pijače, da ne bodo žejni.

Iz Litije

Kranjska industrijska družba in sport

Po prvem smučarskem izletu jeseniških kovinarjev v Kranjski gori — Zasluge upravnega sveta KID za naš zimski sport

Jesenice, 28. februarja. Noč in dan ropočejo stroji v tovarnah na Jesenicah. Vedno naprejo poje pesem ognja in železa, stroji kujejo želeje, valjarji enakomerno valjajo žico in pločevino. brez presledka se vlija železo. Več tisoč rok se dviga in dela, mnogim tekoče — žareče železo jemlje vid, ob ropotu strojev oglušne ušesa. Mi pa si služimo kruh ob tej vedno enaki pesmi velike tovarne. Vsak dan se vračajo kovinarji umazani, oznojani in zgarani od trpljenja na svoje domove. Starim se doma sredi svojih ohladit rok in spočije telo — počitka so po-

Smolej

jalo dolgo, pojavila so se imena bratov Janšev, Joža Pogačnika in drugih, ki so v tem sportu postavljali borne, a klasične temelje našega jugoslovenskega zimskega sporta. Jeseničanom je to prišlo — z ne- verjetno voljo so se oprijeli smučanja in uspehi so se pokazali kaj kmalu.

Naglo so prebredli začetne težave, lastna iniciativa borbena je iz teh skromnih mladeničev kovala velike.

Kratke so dobe med štihi, koliko uric je bilo treba žrtvovati in se odpovedati marsičemu. Dolga je pot od začetka do prvega uspeha, kje daleč so šele zmage, ki jih danes naši kovinarji žanjejo doma in v tujini.

Skromnim razmeram jeseniških tekmovalcev, njih vestnosti in stalnemu delu je priskočila na pomoč industrijska družba, katere uslužbenec so vsi ti asi, kanoni in gadje, ki v smučanju kaj pomenijo. Do te odločitve nekateri niso imeli drugega časa za trening, kot da so v službo in iz službe pretekli dolgo pot iz Gorij, Mojstrane ali Sv. Križa — pozimi se je to ponavljalo s smučmi. Iz malega raste veliko — stvar se je obrnila na bolje, ko je upra- ni svet KID uvidel, da mladi ljudje z vse- mi silami stremijo naprej, a jim primanj- kuje prepotrebne časa za sistematičen trening. In zato tudi delo vseh teh žilavih in vztrajnih tekmovalcev ne rodi sadu, takega kot bi ga po svoji vestnosti in marljivosti zaslužili. Vsi ti tekmovalci so iz delovnih vrst, zato poznajo resnost — zagrizli so se s trmo gorenjske duše, a sami si niso mogli pomagati veliko. Upravni svet je najboljšim odobril dopuste in uspehi niso izostali. Opazilo se je, da so se tekmovalci še tesneje oprijeli vežb in sledi smuču — so kazale, da Gorenjci-kovinarji prednjačijo v vseh panogah zimskega sporta v Jugoslaviji. Vse reprezentance, ki so zastopale državo v tujini na medna- rodnih tekmah in olimpiadi, so bile poveči- ni sestavljeni iz naših fantov. Upravni svet je s tem sklepom v veliki meri kor- istil tekmovalcem in s tem tudi vsemu jugoslovenskemu sportu. Minila je skrb tekmovalca, ki se je častno boril v tui- ni, kje bo po končanih tekmah dobil dela, da si bo služil kruh. Tekmovalci so postali samozavestni, dobili so novih pobud in sil, uspehi so se večali iz sezone v sezono. Danes čitamo v vseh sportnih poročilih domačih in tujih listov o vidnih uspehih smučarjev — kovinarjev KID.

Niso ostali neopaženi uspehi Smoleja, ki je prekosil samega sebe in vse srednje Evrope in se pomešal med severnjake. Častno nas zastopa Praček v alpski kombinaciji, naši državni prvaki v vseh smu- ških panogah so naši sodelavci. Vsi smo ponosni na uspehe, ki rastejo od dne do dne.

Razgovore se med seboj mednarodni ka- noni; vprašanja se izmenjavajo kje in kdaj

trenerja, kje je v službi, kako je z dopu- sti. Nešteto krat se čuje iz ust tekmoval- cev ime Kranjske industrijske družbe —

Praček

prav njej gre velika zasluga za uspehe, ki jih prinašajo domov naši reprezentanti. Na Jesenicah je tudi gnezdo slovenskih alpinistov — taki gadje so to, da pred njimi ni varna nobena stena in ne vrh domačih gor. Tudi z visokimi evropski- mi vršaci so se že uspešno spoprijeli. Za vse je treba časa; kje ga dobiti? Kjer služis, kjer delaš. Vse nas zaposluje ve- lika industrija. Često pride z gore klic S.O.S. Jeseniško planinsko moštvo za re- ševanje je pripravljeno in na poti takoj. Zopet je na mestu KID, naglo in brez vseh težav se dobi dopust in reševalci so na delu.

Res srečni smo mi Gorenjci, da imamo v svoji sredi tako podjetje, ki nam daje vsem dober kruh in nam pomaga, da čast- no opravljamo samaritansko delo v gorah in izpolnjujemo vse dolžnosti kot zdrav rod napram sebi, narodu in državi. Mi smo KID vedno hvaležni, posebno pa se veselimo sedaj, ko se je tako dobro ob- nesel njen prvi smučarski izid. Naše po- hvalne prde čestokrat tudi na uho mero- dajnim faktorjem, a javnega priznanja družbi ni od nikoder. Tekmovalci, telovad- ci in sploh vsi telesno kulturni delavci pa smo KID iz dna srca hvaležni. Za uspehe se moramo v veliki meri zahvaliti le njej.

Želeli bi pa ob koncu, da dobi KID javno priznanje za telesno kulturno podporo slovenskemu in jugoslovenskemu narodu da merodajni činitelji jugoslovenskega sporta končno že enkrat pokažejo vsaj malo razumevanja in dobre volje. Uspehi bodo veliki, če bodo i oni storili svojo dolžnost in žrtvovali za jugoslovenski sport toliko kolikor žrtvujejo mi Go- renjci.

Gorenjec.

„Moj mož ni mogel verjeti svojim očem!“

izjavlja gospa Gaby Wagner.

„PRAVI, DA SEM VIDETI ZA 10 LET MLAJŠA. EVO, KAKO SEM TO DOSEGLA.“

Fotografija gospe Wagner pred uporabo nove kreme za kožo Tokalon z Biocelom.

Fotografija gospe Wagner, ki kaže prese- netljivo izpremembo v nekaj tednih.

„Zdi se mi res kakor čudež, to so bile Vladkove besede. Se pred dvema me- secima sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — imela sem res videz »žene v srednjih letih«. Danes se vse prija- teljice divijo moji jasni dekliški polti brez vsake gube. Vsem rečem, naj kakor jaz vo- rabljajo hrano za kožo Tokalon z Biocelom. Nekatera so se mi posmehovala, dokler niso same poiskusile. Ko so videle presenetljive učinke, so tako navdušene, kakor sem jaz.“

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštini znakom za poštino, omo in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 11-B, Zagreb, Praska ul. 6.

Vporabljajte za vsako noč rožnato hrano za kožo Tokalon, ki vsebuje Biocel, iznajdbo znamenitega dunajskega vseučiliškega pro- fesorja Biocel je vitalni element mladosti, pridoben iz kože mladih živali — enak je dragocenim in naravnim hranilnim elemen- tom v Vaši lastni koži. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo jasno in gladko ter jo očisti od zadrževalcev in razšir- jenih žilnic. S kremami Tokalon so zajam- čeni uspešni rezultati, ali pa se denar vrne.

ljence samo 35 din. Prenosišča od 15 do 50 din. Ponovno opozarjamo udeležence, da se po doseženem številu prijav nove pri- jave ne bodo več upoštevale. Zato napro- šamo vse, ki se žele zleta udeležiti, da svojo udeležbo takoj prijavijo na naslove, ki smo jih javili v prejšnjih številkih »Slovenskega Naroda«. Vrstni red, po ka- terem se bodo posamezniki prijavljali, bo namreč veljal tudi pri razporeditvi sedežev v vlaku in v avtobusu. Udeleženci, ki ne

Škofjeloški okraj dobi protituberkulozni dispanzer

Akcija bo v najkrajšem času uspešno zaključena — Sredstva večinoma že zagotovljena

Škofja Loka, 28. februarja. Protituberkulozna liga v Škofji Loki bo imela v nedeljo 5. t. m. ob devetih do- polnih svoj tretji redni občni zbor v risal- nici meščanske šole. Ob tej priliki se je obrnila liga, ki ji vsestranskih prizade- vanj v njenih vzvišenih stremeljenjih ne moremo odrekati, na svoje članstvo s po- sebnost spomenico, iz katere posnemamo nekatere podatke, ki jasno osvetljujejo na- men, pa tudi pota, ki jih bo ubirala liga pri svojem bodočem delovanju.

Statistično je dokazano, da je v okolici Škofje Loke jetika izredno močno razšir- jena. V industriji, zlasti tekstilni, je — brez krivde industrijev — našla tuber- kulozna zaveznika in za širjenje bolezni usodno ugodna tla. V kranjskem PTBC je našlo iz škofjeloškega okraja v zadnjih letih 77 ljudi svojo pomoč, med njimi je bilo več težjih in najtežjih primerov obolenj. Ti in še mnogi drugi bolniki, znani ali neznani, pomenijo stalno veliko nevar- nost okuženja okolice, v prvi vrsti otrok in mladine sploh prikrivanje žalostne res- nice bi bil greh. Molki na na mestu. Tuj- cem, sebi, otrokom, bližnjemu, občini okraju in narodu smo dolžni nesrečo po- šteno priznati in zavrtno morilko zasle- dovati, odkriti njena legla in zatirati to nevarno bolezen. To je naloga protituber- kulozne lige. Težka je, toda vzvišena in današnje dobe, polne najrazličnejših so- cialnih pokretov vredna.

Iz Celja

— Gostovanje ljubljanske opere v Ce- lju. Narodno gledališče v Ljubljani bo upri- zorilo v torek 7. t. m. ob 19.30 v celjskem gledališču Verdijevo opero »Trubadur« pod vodstvom dirigenta g. dr. Svare in režiser- ja g. ravn. Polića. Partijo Leonore bo pela ga. I. Karena, partijo Azucene ga. M. Ko- geleva, partijo Manrica bo pel g. I. Franci, partijo grofa Lue pa g. V. Janko. Pred- stava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v knjigarni Slo- mske tiskovne zadruge. Opozarjamo, da se bo pričela predstava že ob 19.30.

— Huda prometna nesreča v Gregorči- čevi ulici. V torek okrog 16. je peljal okrog 50 let stari Vinko Brezovnik, hlapec pri posestniku Strenčanu v Levcu pri Celju, s parom konj vol kamenja s prostora stare »Krone« na Krekovi cesti po Gregorčičevi ulici proti Lovstikovici ulici. Brezovnik je stopal ob levi strani voza. Ko je prispel do hiše g. dr. Kalana v Gregorčičevi ulici, je privozil iz Lovstikove ulice nasproti z opeko naložen tovorni avtomobil Celjske opekarne. Brezovnik, ki je očitno izgubil prisotnost duha, je hotel v zadnjem hipu skočiti tik pred avtomobilom na levo stran ceste. Avtomobil je zadel v Brezovnika, Nesrečnega je vrglo na hladni tla. Sofer je takoj ustavil avtomobil, kakor je zdrknil Brezovnik na tla tik pred avtomobilom in obležal nezavesten. Pri karambolu je dobil težko poškodbo na glavi. Ljudje, ki so ta- kory prihitali na mesto nesreče, so preneli nezavestnega Brezovnika na dvorišče so- sednjega Zdravstvenega doma. Kmalu je pri- spel reševalni avtomobil, ki je prepeljal Brezovnika v bolnico.

— Upokojeno učiteljstvo iz Celja in okolice bo imelo svoj mesečni sestanek v

Da pa bo delo v tem pravcu uspešnejše in pospešeno, moramo in bomo se v tem letu ustanovili protituberkulozni dispan- zer. Sredstva za ustanovitev (ca 50.000 din) in za redno vzdrževanje (ca 40.000 din na leto) so v pretežni večini zago- tovljena. Plemeniti socialni pokret je na- šel toliko razumevanja pri članstvu (699) med ljudstvom, pri občinah, denarnih za- vodih in predstavnikih industrije, da bo mogoče s pomočjo Zveze, OUZD in Držav- nega higienskega zavoda pred nekaj tedni započeto akcijo v najkrajšem času uspešno zaključiti, zlasti če bo le še ostali del pri- dobitnikov sledil zgledu prej navedenih ustanov in podjetij.

Tudi neimoviti sloji lahko pomagajo pri tem za ljudsko zdravje tako važnem delu. Vsaj člani naj bi bili. V začetku je štela liga tri člane, leta 1936 jih je bilo že 250, naslednje leto 509, lani 572 in letos 700. Naš smoter bodi: do prihodnjega občnega zbora se dvigni število članov na 1000. S takim številom članstva ob storjenega mnogo. Nič manj kot 12.000 din bo moglo prispevati članstvo za svoj protituberku- lozni dispanzer...

Naj bi zato v nedeljo, ko se bo o vseh teh in še drugih zadevah podrobno raz- pravljalo, našlo zborovanje lige kar naj- širši odmev v vseh slojih naroda. Člani lige in prijatelji njeni, odzovite se njena- mu klicu!

soboto 4. t. m. ob 16. v prostorih Nabav- ljalne zadruge v Celju.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Ce- lje in okolico bo v torek 7. t. m. ob 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici.

— Umrja le v Čretu 12 pri Celju 72- letna zasebnica Amalija Goleževa.

Iz Kranja

— Slab rezultat v Ljubljani je dosegla v nedeljo kranjska enajstotica, ki je igrala proti II. moštvi SK Ljubljane. Igra je iz- gubila s 6:1. Čeprav so v prvem polčasu remizirali z 1:1 se je v drugem polčasu vsa igra sprevrgla v korist Ljubljane. Ka- kor trdijo igrači gre slab rezultat na rovaš ne samo slabe kondicije igralcev, temveč tudi gorostanski pogreški sodnika, ki jim je vzel vso voljo do igranja. Ker je pred- durmi pokalno tekmovalje, bo potreben še trening, da ne bodo šli igralci na tekmo neprimerni.

— Simultanka Kranjskega šahovskega kluba, ki jo je odigral v nedeljo nac. moj- ster g. Furlani na 21 deskah, je izpadla takole: na 14. deskah je zmagal g. Fur- lani, na 4. je remiziral, na 3. je pa izgubil. Poleg članov domačega kluba se je simul- tanke udeležilo tudi nekaj gostov iz Škofje Loke in Strazliša. G. Furlani je izgubil z gg. Djerančcem, Možno in Vidrgarjem z gg. Prantom A., Zupancem, Bratino in Jan- škovcem pa je remiziral. G. Furlani je do- segel prav lep uspeh, saj so se udeležili simultanke nekateri prav dobri šahisti. Kva- lifikacijski turnir KSK gre h koncu, o kon- čnih rezultatih bomo poročali.

— Kolo jugoslovenskih sester v Kranju bo imelo svoj 17. občni zbor jutri ob 18. v zbornici nove dekliške šole.

Gradnja ceste Jeperca — Labore

V Žabnici bo železnica poglobljena v dolžini 1.2 km in v globino 3.5 m

Ljubljana, 1. marca. Javnost se ni dobro informirana o na- daljevanju cestnih del, rekonstrukciji in tlakovanju državne ceste na Gorenjskem. Nedavno smo poročali, da so se začela cestna dela v odseku med Kranjem in Naklom, a to poročilo je treba izpopolniti še s tem, da delajo že dalj časa tudi na odseku Jeperca—Labore, ki je 9 km dolg.

To delo je zopet prevzelo podjetje inž. Josip Dedek iz Ljubljane, ki je tlakovalo cesto St. Vid—Jeperca. Kakor je bila re- konstrukcija z delno preložitvijo ceste v prvem odseku zvezana z raznimi terens- kimi težavami in je bilo treba zgraditi tudi nadvoz nad železnico, tako je tudi to delo v tehničnem pogledu zelo zanimivo, predvsem v zvezi z železnico.

Ker torej ne gre za samo rekonstrukci- jo ceste, bo odpadlo na kilometer nekoli- ko več stroškov kakor milijon din. V splošnem namreč modernizacija cest, ki ustrezajo sodobnemu prometu, zahteva pri- nas povprečno milijon din v dolžini enega kilometra. Celotna dela bodo znašala okrog 13 milijonov din.

Dela so bila razpisana lani in podjetje jih je prevzelo jeseni, toda v delu je bilo uvedeno šele tik pred božičem, 19 decem- bra, ko je prejel načrte in tehnične pri- pomočke. Pripravljalnih del na terenu se je lotilo jeseni, v večjem obsegu so pa začeli delati že v začetku februarja ter je zdaj zaposlenih že okrog 100 delavcev, in sicer so se lotili zemeljskih del, odkopa ce- stišča.

To cestno delo bo eno najzanimivejših javnih del pri nas zaradi poglobitve železnice v Žabnici. Cesta namreč kri- ža železnico. Načelo sodobnega prometa je, da se železniški in cestni promet ne ovi- rata, to se pravi, da se ceste ne križajo z železnicami in isti ravni. Zato je bil tu- di v tem primeru projektiran nadvoz. Po prvotnem načrtu bi ostala železnica v isti ravlini tam, kjer se križa s cesto, zato bi bilo treba novo cesto dvigniti v večji dol- žini, da bi pridobili zadostno višino za nadvoz. Nastal bi precej hud vzpon, ka- kršen pri modernih cestah ni zaželen.

Zato je končno prodrl drug načrt, ki določa poglobitev železnice v dolžini 1.2 km in v globino 3.5 m. Čim bolj bo po- globljena železnica, tem manj bo treba cestnega nasipa pri nadvozu in tem manj- ši bo cestni vzpon. Načrt je pa prodrl predvsem zaradi tega, ker je poglobitev ugodna za železnico samo. Proga je nam- reč tam precej napeta in s poglobitvijo bo odpravljen vzpon.

Tudi poglobitev železnice spada k cest- nim delom in delo bo opravilo podjetje inž. J. Dedek. Preden bodo pa začeli po- globljati železnico, bo treba progo začasno preložiti, kar spada tudi med dela istega podjetja, razen gornjega ustroja proge.

Cesta bo imela pri nadvozu zaradi po- globitve železnice samo 2.5% vzpona, to se pravi, da bo klanec skoraj neopažen.

Vsa dela na tem odseku morajo biti končana do novembra prihodnjega eta

stopu učenk prvega b in d ter četrtega d razreda pod večšo taktirko učiteljice Stane Komarjeve. Ponavljati so morale srčkane pevke. Dve vzorni deklaraciji Zupančič- vih pesmi »Mornar« in »Ločitev« ter trije telovadni nastopi so se še pomešali v ob- širni program. Kaj je bilo lepše: »Igra s punčkami« ali »Veselo na obali«? Povsod so se viške punčke odrezale, z obojim smo bili zelo zadovoljni. Kronal je akademijo strunni nastop šestih dečkov na napev Tomčeve podmladarske himne »Mi ja- dranski smo stražarji«. Na mestu bi bil kot sklepna točka s pomembno alegorijo. Za- ključili so lepo prireditev s srčkano otro- sko enodejanko »V pustni noči«. Vse pev- ke in telovadne točke je brezhibno in z umevanjem spremljal na klavir dijak II. gimn. razreda Vanja Komar.

Vse, ki so se s prireditvijo trudili, je odlični uspeh obilo poplačal in jim dal pri- znanje, ki so ga v polni meri zaslužili: ve- liki in mali. Mladini bodo zbrana sred- stva omogočila izlet na naš Jadran da ga vidi, občuduje in vzljubi, da se ob njem naučijo nacionalnega ponosa in narodne sa- mozvestnosti. Zato, kdor akademije višjih podmladarkarjev Jadranske stráže še ni po- setil, naj ne zamudi prihodnjo nedeljo 5. t. m., ko jo prireditelji ponove.

—vpi—

Poklonilni izlet CMD na Oplenac

Ljubljana, 1. marca

Tudi letos se bodo poklonili člani CMD in njihovi prijatelji nepozabnemu viteško- mu kraju v dostojnem številu. Že do da- nes je došlo nad 180 prijav, večinoma le za II. razred. Lahko trdimo, da je to šte- vilo za to kratko dobo zelo razveseljivo. Popeljemo se v srce Sumadije, da si ogled- damo lepoto pokrajine, ter se poklonimo na svetem kraju v zadušnih slavnih Ka- radjordjevičev.

Poseben, udoben brzovlak naš popelje iz Ljubljane 27. maja ob 20.20. V našo prestolnico se pripeljejo 28. maja ob 6.30 Od tu zavijemo mimo Dedinj in Mladenov- vac in dalje s posebno udobnimi Putniko- vimi avtomobili na Oplenac. Oplenac se dviga nad malo vasjo Topola. Zdi se, da je sam izločil od ostalih hribovk Suma- dije. Visok je 345 m. Z njega je krasen razgled na vse strani. Lep razgled je na vas Jasenice, dalje na vas Viševac, kjer se je rodil Karadjordje, na severozapadu je planina Venčac, kjer pridobivajo beli marmor, iz katerega je tudi zgrajena cer- kev. Dalje vidimo planino Bukolje in selo Orašac. V tem selu je Karadjordje dvig- nil prvo ustajo; dalje mali manastir Vo- ljavec. V tem selu je leta 1865 zasedal prvi srbski parlament, ki se je imenoval »Proviteljstvuški svet srbski«. Krasen razgled z Oplenca ustavi slehernega pot- nika, da se vsaj za trenutek pomudi v tem romantičnem kotičku, obsegajočem lepo- to in zgodovino srbskega naroda. Cerkev na Oplenacu je veličastna. Ona čuva v se- bi grobove umrlih članov naše narodne di- nastije Karadjordjevičev. Poleg tega so v tej cerkvi zastave hlabre srbske vojske, pod katerimi so se borili in umirali za osvobodjenje srbski junaki!

V ta kraj nas popelje naš romarski brzovlak v soboto 27. maja ob 20.20 iz Ljub- ljane, kot druga garnitura večernega brzovlaka. Vožnja bo udobna. Vožnina v II. razredu, z avtobusom in nazaj v Ljublja- no 280 din; III. razred 200 din. Prehrana z večerjo, zajtrkom, kosilom za prijav-

Jadranski stražarji na Viču

Ljubljana, 1. marca

Podmladek Jadranske stráže na viški ljudski šoli je priredil v nedeljo 26. februa- rja v šolski telovadnici sijajno uvečbano in obiskano akademijo. Dopoldne so mladi izvajalci nastopili pred svojimi šolskimi to- variši in tovarišicami, popoldne pa je od- raslo občinstvo do zadnjega kotička napo- nilo premajhno dvorano. Uvod v akademijo je posrečeno izvršila učenka višje narodne šole s pesniško prepričalnim govorom o našem morju. Poslušali so se ob njenih besedah in ob pogledu na širo morso plan v odrazem ozadju morali navdušiti za jugoslovenski Jadran. Potem so prišli na oder najmlajši jadranski stražarji, abe- cendarji, z lastnim harmonikarjem. Mali Bog- dan Marjon jih je spretno in z občutkom spremljal na harmoniki, pa so zadržali ljubko pesmico, da so dvignili vso dvorano. Tudi kasnejši dvospev učenk VI. razreda je bil na višku. Pozna se odlična pevka šola. To se je videlo tudi pri skupnem na-

Kam je izginilo vino?

Ljubljana, 1. marca

Pristojne oblasti si belijo glavo z vpra- šanjem, kam je izginilo vino, o katerem je znano, da je bilo uvoženo v škofjeloški okraj, pa je potem brez sledu izginilo. Precej časa je že, ko so vozili v tovr- nem avtu kakih 12 hl vina. Bilo je na Do- lenjskem, ko je avto iz loškega okraja, na- tovorjen z vinom, ubiral pot proti Gorenjs- ki. Morda vsa stvar niti ne bi dvignila prahu, da se niso vozniki nekam čudno vedli. Sevnjčani so postali pozorni na na- še Gorenjce. Imel je namreč avto smolo, da je zavozil v jarek. Ni in ni šlo ne na- prej in ne nazaj. Hoče noče, prevoznik je moral po pomoč, ki so mu jo tudi dali in to v Kragljevih gostlini. S konji so po- tegnili avto nazaj na cesto. Uslužni Krag- ljevi ljudje tudi niso odrekli pomoči, ko so bili naprošeni za luč. Medtem pa so ostali Gorenjci sami, so se izkazali neha- ležne. Kragljevji so iskali luč, a tovrni av- to je brž odpeljal proti Zidanemu mostu. Kragljevji so morali bržčas debelo pogleda- ti, ko jim je avto za zahvalo, za trud in stroške, ki so jih imeli s tovrniki, pred nosom odpeljal proti Zidanemu mostu.

Nočna turneja kajpak ni ostala prikrita in tako je prišla tudi na ušesa oblastem, ki domnevajo, da gre za tihotapstvo. Pri- čela so se poizvedovanja in sledi so po- kazale, da gre za škofjeloški okraj. V lo- škem okraju so potem avtomobilista res iztaknili, vina pa ne. Takse in druge pri-

DNEVNE VESTI

— Velika cestna razstava pod naslovom »Cesta in turizem« bo prvi teden aprila v Beogradu. Razstave se udeležijo tudi naše Društvo za ceste s sodelovanjem in podporo ljubljanske sekcije Avtomobilske kluba, da bodo prikazane tudi potrebe in zahteve Slovenije. Ta razstava bo, kakor kaže, še večja od lanske v Ljubljani.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 17. z dne 1. marca objavlja pravilnik o razdelitvi področja pesarskega stroka po oblaščenih inženjerih, spremembe in dopolnitve pravilnika razsodišča ljubljanske borze za blago in vrednote in razne druge objave iz »Službenih novic«.

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Ljubljani je uveljavilo postopanje, da se proglašajo za mrtve Verbič Stanko, Erkostavec na Glacah, Kopač Valentin, posestnik v Zgornji Pirci, Zupušek Valentin, posestnikov sin v Gor. Jablanici, Mathian Teodor, zasebnik v Ljubljani, Sotlar Karol, tapetnik v Ljubljani, Mar Anton, tesar na Sapu, Hauptman Anton, posestnikov sin v St. Jurju, Čadež Franc, posestnik Hotovlje, Anton Juvan, delavec v Smartnem pr. Litiji in Borštarn Anton, kočarjev sin v Zavrtniku. Vsi so odšli začetkom vojne na razna bojišča, od koder se niso več oglasili. Okrožno sodišče v Murski Soboti je pa uveljavilo postopanje, da se proglašajo za mrtve Peter Budja, poljedelec, pristojen v občini Slatina-Radenci, ki je zadnjič pisal avgusta 1915 z ruske fronte.

— Proračun savske banovine. Banskim svetnikom savske banovine je bil razposlan proračun za leto 1939-40. Banski svet se sestane 6. marca k proračunski razpravi. Proračun znaša 240 milijonov din in je za 26 milijonov večji od lanskega.

— Knežinja Tatjana Kirilovna umrla. V Veliki Kikindi je umrla hči enega najuglednejših prijateljev in svetovalcev pokojnega ruskega carja Nikolaja II. knežinja Tatjana Kirilovna.

— Čapkarjevo delo v angleščini. V Clevelandu izdajajo akademski literarni revijo »Skyline«, v kateri je izšla Čapkarjeva črtica »Istrski osele« v prevodu Antona Klancarja.

— Javna zahvala. Podjetja Industrija gvozdja d. d. Zenica, Mestna elektrarna Ljubljana, Kranjske deželne elektrarne, Splošna maloželezniška družba d. d. Ljubljana, Splošna stavbna družba Maribor-Tezno, Trboveljska premogokopna družba, The central european mines limited Mežica, Trepcas mines limited Zvečan so v preteklem poletju nudila prakso v svojih obratih članom Akademskoga kluba elektro. tehnikov, ter s tem mnogo pripomogla k praktični strokovni izobrazbi naših tehnikov. Akademski klub elektrotehnikov se tem podjetjem za njihovo naklonjenost in uvidnost najtopleje zahvaljuje v nadi, da mu svojo naklonjenost ohranijo in da se jim pridružijo še druga večja podjetja.

— Ustanovitev francosko-trgovske družbe za Jugoslavijo. V zvezi z novo trgovinsko pogodbo s Francijo je bila ustanovljena v Parizu francosko-jugoslovenska trgovska družba »Societe d'Expansion commerciale Franco-Yugoslave«. Delniška glavnica znaša pol milijona frankov. V novem podjetju so zainteresirani Francoska banka za zunanjo trgovino in Banque Transatlantique. Med drugim bo družba skrbela, da se olajša izvajanje nove trgovinske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo.

— Ugodna turistična sezona v južnem Primorju. V Dubrovniku je bil te dni obliki zbor Turistične zveze, ki obsega področje Dubrovnika, Boko Kotorske in južnega Primorja. Iz poročil je razvidno, da je bila lanske turistična sezona v južnem Primorju znatno boljše od prejšnjih. Gostov je bilo 85.000, predlaskim pa 77.000.

— Nova trgovina z Nemčijo. Na zadnjem sestanku naše in nemške delegacije je bil dosežen sporazum najnižjega tečaja nemške kirilinske marke na naših borzah. Najnižji tečaj je bil določen na 13,80 din za kirilinsko marko. Nemčija pa ni zadovoljna s tem tečajem in bi ga rada dvignila na 15 din. V ta namen nameravajo Nemci povzročiti izvoz v Jugoslavijo, da bi se tako povečalo tudi povpraševanje po markah.

— Francoski kapital se zanima za naše hotelstvo. Skupina francoskih finančnikov se zanima za zgraditev modernih hotelov v Jugoslaviji. Francozi bi bili pripravljeni investirati v nove hotele pri največji kapital. Hoteli bi se gradili v prvi vrsti v velikih turističnih centrih.

— Novi slovenski grobovi v Ameriki. V Milwaukee je zadela kap Antona Krivica in Marijo Razborkin. Krivic je bil star 48 let, doma iz Mirne peči na Dolenjskem. Razborkinova pa 52 let, doma iz Savinjske doline. V Clevelandu je umrl Janez Intihar, star 93 let, doma iz vasi Starova, fara Sv. Trojice na Notranjskem. V umobolnici v Detroitu je umrl Jože Glavič, 56 let star, doma iz Strahomerja pri Igu. V Genovi je umrla farmarjeva soproga Marija Zupančič, rojena Lavrič, po domače Polčenkova. Stara je bila 59 let, doma iz Prečne pri Novem mestu. V Clevelandu se je zadušila s plinom žena Cirila Petroviča Draga, stara 56 let. V Gillespie je umrl Janez Palutnik, doma iz okolice Celja.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo do večine oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Splitu, Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 14, v Kumboru in Dubrovniku 12, na Rabu 10, na Visu 8, v Ljubljani 7,8, v Mariboru, Zagrebu, Beogradu in Sarajevu 5, Davi je kazal barometer v Ljubljani 758,5, temperatura je znašala 1,8.

— Cela rodina zastrupljena s plinom. V vasi Koračani pri Bosanskem Brodu se je pripetila včeraj ponoči težka nesreča. S plinom se je zastrupila cela rodina Marka Bajčiča. Bajčič ima mlina, ki ga gonil motor, kurjen z ogljem. Bajčič je stanoval z rodino nad mlino in plinske cevi so napeljavale skozi sobe. Ljudje so ga že večkrat opozarjali, naj pazi na plin. V ponedeljek zvečer so legli Bajčičevi spat precej zgodaj. Gospodar je pozabil namestiti cevi, ki vodijo plin iz stanovanja. Plin se je jel ponoči širiti in je napolnil vso sobo. Gospodar je bil zjutraj mrtev, njegova žena in štiri otroci se pa bore s smrtjo.

— Zločin pijanega dobrovoljca. Krivava družinskega tragedija se je odigrala v ponedeljek v Senti. 46letni dobrovoljec Andrija Gofkov je prišel pijan domov, kjer se je spri z ženo, s katero je živel v divjem zakoncu. Med prepircom je potegnil nož

in zabodel ženo v vrat. Materi je priskočila na pomoč hči in Gofkov je zabodel tudi njo, da se je zgrudila kraj matere. Obe so prepele v bolnico, kjer so zdravnik izjavili, da materi ne bo mogoče rešiti življenja, hči bo pa najbrž ostala živa.

Iz Ljubljane

— Iz Tyrševa cesta, ki je skoraj prav tako prometna, kakor že betonirana Celovška cesta, je čedalje bolj kotanjasta in ob slabem vremenu vse preveč blatna. V zadnjem času so pričeli spet s krpanjem cestišča. Luknje maše z drobnim peskom, ki ga pa zlasti motorna vozila sprosti razmečejo po cesti, luknje pa ostajajo. Na tej cesti bi kazalo vsaj skrbeti za prehode, zlasti v višini Bežigrada in Stadionu, nasuti pa bi bilo treba tudi hodnike, ki so bili včasih suhi celo ob deževnem vremenu, sedaj pa so blatni, če le malo rosi z neba.

— Iz živilski trg. Danes je bil prvič zopet po daljšem presledku naprodaj tudi krompir na debelo, ki ga bodo kmetje kmalu začeli kupovati za seme. Da se bliža pomlad, so pozna na trgu tudi po tem, da je naprodaj še mnogo pomladnih semen, največ korenja. Na zelenjadnem trgu se cene zadnje čase več ne spreminjajo. Zelenjave je bilo danes še celo nekoliko več kakor prejšnje dni. Zdaj že prodajajo tudi regrat, ki ga niso že dolgo leta tako zgodaj. — Cene so se ustale tudi na perutninskem trgu. Jajca se najbrž ne bodo več pocenila pred veliko nočjo. V splošnem jih prodajajo po 16, 17 komadov za 10 din.

— Iz živilski sejmi v Ljubljani zopet obnovljeni. Po daljšem presledku je bil danes v Ljubljani zopet živilski sejem. Zadnji sejem je bil šele novembra, zato je razumljivo, da so kmetje, pa tudi mesarji zelo pogrešali sejme. Sejmi so bili prepovedani nekaj časa tudi že pred novembrom. Zdaj je dovoljen dogon živine v Ljubljani le iz nekaterih krajev, medtem ko je n. pr. iz okolice Vrhnice še vedno prepovedano goniti živino na sejme zaradi svinavke in parkljevke. Zanimanje za današnji sejem je bilo zelo veliko.

— Iz Borza dela iste: 2 hlappa, 1 avtomobil, 1 fotografija ali fotografino, 1 čevljarja, več kovinostugarjev, rezkarjev in orodničarjev, za Kraljevo, 27 radiotelegrafistov in radiomontežer za Zemun, 2 krojača, 1 železokrivca, 1 avtotapetnika in 1 mizarja.

— Iz »Velehradska ideja« je naslov zelo zanimivega, pa tudi aktualnega predavanja, ki ga prireja jutri v verandni dvorani Uniona (ob 20.15) JČ liga in Slovenski klub v Ljubljani. S tem predavanjem se začne predavateljska sezona JČ lige, ki je bila doslej vsako leto zelo bogata. Predaval bo predsednik Slovenskega kluba univ. prof. dr. Fr. Grivec. Vstopnine ni.

— Iz Občini zbor Slovenskega filatelističnega društva v Ljubljani bo drevi ob 20. v posebni sobi restavracije »Zvezde«. K obliki udeležbi vabi odbor.

— Iz Zamudniki pri popisu davčnih zavezancev mestno poglavarstvo opozarja, naj popisne pole davčnih zavezancev naslednje točke vrnejo mestnemu poglavarstvu v sobi št. 18, II. nadstropje, Mestni trg št. 27, torej v levi hiši.

— Iz Družabni večer prireditelj upravnih odbor. Oficirskega doma v soboto 4. t. m. v pritlični dvorani hotela Metropol. Začetek ob 20.30. Obloka poljubna. Tovariši rezervni častniki in njihovi prijatelji se naprošajo, da se družabnega večera udeležijo. Uprava.

— Iz Krajevna organizacija JNS, Ljubljana-Vič sklicuje za 9. t. m. ob osmih zvečer v prostore gostilne Pirnat, Glince, Tržaška cesta letno skupščino. K obliki udeležbi vabi odbor.

— Iz V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani pri franciskanski mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvalitetna optika.

— Iz Obiškovalce »Kina Uniona« obvešča uprava, da je danes dospel Foxov tednik in da je od danes naprej na sporedu. Da je preteklo soboto tednik izostal, je krivda specijalskega podjetja v Berlinu, ki redno odpremlja tednike v našo državo. Ta trdika je to pot vse Foxove tednike, namenjene v Jugoslavijo, pogrešno odpremlja v neko drugo državo. Tako so vsi jugoslovanski kinematografi, ki predvajajo Foxov žurnal v prvem tednu, ostali do danes, ko se je pošiljka vendarle našla, brez novega žurnala. Poskrbelo je, da se tako pogreška v bodoče ne bo več zgodila in da bo odslej vsako soboto redno nov žurnal na sporedu.

— Iz Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije, drevi ob 20. bo predaval univ. docent dr. Oskar Reja. Tema: »Klima in kultura«. Vstop prost. 124.—n.

— Iz DKS Edinstvo obvešča članstvo in ostale spodbudnike, da je za 4. marca napovedani I. kolesarski ples prestavljen ne. preključeno za soboto 11. marca pri Mikliču. 125.—n.

— Iz Pri Ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici nadaljuje v sredo 1. marca ob 19. v kemistični dvorani na realgi g. Jože Kregar svoje predavanje o »Vzgoji in izboru cvetice za okrasitev oken in balkonov«. Predavanja bodo tudi to pot poljsk. njevala skriptične slike in bo predavatelj skušal podati praktična navodila za okrasitev oken in balkonov v naši beli Ljubljani. Vstop prost.

— Iz Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani bo imel jutri 2. marca ob 18. svoj redni letni občni zbor v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vljudo vabimo članstvo, kakor tudi samarjane Rdečega križa vseh letnikov, da se obnega zbora udeležijo.

— Iz Sentja občanji ponove Vachovo zabavno in duhovito komedijo »Peč«, ki se je morala zaradi obolenja g. Petrika začasno odstaviti z repertoarja v soboto 4. in nedeljo 5. t. m. ob 20.15. Dejanje komedije se vrši v Ukrajini za časa svetovne vojne. Igra je izvrstno našitirana in je dosegla pri vseh prizorih velik uspeh. Zasedba je ista, le vlogi Griše igra mesto obolenega g. Plevla priljubljeni komik g. Lavrič, nepozabni naš ševik. Opozorjamo na slike, ki so razstavljene v izložbi sla. št. 42 na Zvezdarski v Stritarjevi ulici. V nedeljo 5. t. m. ob 15.15 popoldne se ponovi pravilna igra »Peč«, ki osvaja in navdušuje male gledalce. Ker je bila zadnja predstava popolnoma razprodana in je za predstave veliko zanimanje, kupite vstopnice že v predprodaji.

— Iz Na valčkovem večeru Sokola I na Taboru dne 4. marca se mišljeno tudi mi

Po dolgem presledku Vam pokažemo

danes veliko umetnico

oboževano tudi od ljubljanske publike

v filmu ljubezni in trpljenja

po Bernsteinovem odskem komadu MELO

SAMO SE DANES

TRIJE TOVARIŠI

starejši razvneti, saj bo vsak drugi ples valček. — Za mladino pa vsak drugi fox, tango in podobno. Urejeno je vse tako, da pridete vsi na svoj račun. V soboto vsi na Tabori!

— Iz Družabni večer podoficirjev I. planinskega bataljona bo v soboto 4. t. m. ob 20.30 v dvorani sokolskega doma na Viču. Sodelovala bo godba 40. pešpolka Triglavskega. Za dobro postrežbo v jedatni in pijatni bodo poskrbeli podoficirji sami. Vstopnine ni. Vabimo cenjeno občinstvo, da se v velikem številu udeležijo tega družabnega večera. Cisti dobiček je namenjen knjižnici I. plan. bataljona.

— Iz Vlom v stanovanje. V nedeljo je nekdo vlomil v stanovanje Pavle Čutič v Dalmatinovi ulici. Tat je odnesel iz petega nadstropja zlat poročni možski prstan z velikim briljantom, par zlatih uhanov s črnim obeskom in več platnenih rjuh. Čutičeva je oškodovana za 1600 din. Nekdo je istega dne vlomil tudi v stanovanje krojača Alojza Pakja v Kolodvorski ulici 34, a ni ničesar ukradel. Vlomilec je bil najbrž prepoden.

Iz Škofje Loke

— Sokoli, Sokolice, udeležite se polnoštevno večera sokolskega tiska, ki bo drevi, s pričetkom ob 20.30 v mali dvorani Sokolskega doma. Predavatelj br. Karel Sovre bo, kot nadaljevanje svojih izvajanj, prikazal razmah sokolskega tiska v povojnih letih in njega pomembnost za sokolsko organizacijo. Dostop dovoljen tudi naraščaju. Zdravo!

— Starološka gasilnica četa, ki je imela pred dnevi redni letni občni zbor, šteje 116 članov. Deluje z velikimi uspehi in poštvovalnosti. Četa bo prihodnje leto slavila že svojo 40-letnico, ko si bo nabavila novo motoriko.

— »Otroški ringaraja« se je imenovala prisrčna prireditev, ki jo je pripravil škofješki Sokol svoji mladini. Kakor o maškaradi, tako moramo tudi otrokom popoldnevno zapisati same pohvalne besede, ki gredo v priznanje ženskemu in tehničnemu odseku. Velika dvorana je bila docela zasedena po starših, prijateljih sokolstva, bratih in sestrah, ko so ob zvokih harmonike prikorakali v dvorano, burno pozdravljeni naši najmlajši. Razgrnila se je pred nami pestra slika živih barv, pa tudi mask. Videli smo srčne damice, mišičke, bajazze, zajčke, viteze, harlekin, mokrčke, črnce, pa še mnogo drugega, kdo bi bil mogel pregledati vso to pestro drobnjav, ki je zaplesala kolo. Za najmlajšimi je prispela v dvorano deca, takisto karnevalsko praznična in končno naraščaj, tako da je bilo vseh otrok hkrati okrog 100 na odru. Posebno sta se izkazala Grumova dečica in Burdychov Oto, ki sta prikazala ob zvokih glasovirja lep rajalni nastop. Po vselem rajanju se je razvrstila sokolska mladina v mali dvorani, kjer je bila servirana zakuska s pecivom, slaščicami, sadjem in piščajo. Kdor je videl veselo mladino, je moral spoznati, da so prireditelji zadeli dobro. Otroci so

Elizabet Zasanjane ustne

Bergner

DANES PREMIERA!

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

KINO UNION - tel. 22-21

po romanu E. M. REMARQUE-a, pisatelja knjige »NA ZAPADU NIC NOVEGA« v rež. Frank Borzage. — V tem filmu je dobila Margaret Sullivan naslov najboljša tragedinja v Ameriki.

KINO MATICA, tel. 21-24.

Predstave ob 16., 19. in 21.

KINO SLOGA, tel. 27.30. — Danes ob 16., 19. in 21. uri nepreklicno zadnjikrat! FLASH GORDON Fantastična pustolovščina potovanja na Mars!

se poveselili predpusta pod nadzorstvom, v dostojni družbi, lepo pa tako, da jim bo Kurentov čas gotovo ostal v lepem spominu.

— Denar se je našel. Poročali smo o izgubljenem denarju. Omejevala je izgubila pismo z denarjem blizu doma. Denar s pismom je našel raznašalec kruha Slavko Speh, ki je vrnil denar lastnici na Grajski poti. Omejevala, ki je že mislila, da je ob 400 din, je bila seveda zelo vesela.

— Vrtnarski tečaj v ponedeljek in torek v Škofji Loki je našel zelo lep odziv v javnosti. Predavanja je posečalo okrog 60 ljudi, deloma iz Škofje Loke, pa tudi iz dolin. Predavatelj sadjarski nadzornik g. Kafol in ravnatelj mestnih nasadov g. Lap sta se potrudila, da sta prikazala in povedala izmed ogromnega gradiva le res najpotrebnejše in najkoristnejše. Vse je slo-nelo na poljudnosti in izkustvih. Obdelana so bila poglavja iz zelenjadarstva, semenja cvetličarstva, gnojenja, zatiranja sadnih škodljivcev in boleznih in podobnega. Tečajniki so šli tudi na Margučev vrt in

tam poskusili s praktičnimi vajami. Predavanje o škropljenju v nedeljo pa je privedla podružnica SVD v deški šoli. Zbralo se je do 30 ljudi, ki so z velikim zanimanjem sledili večim izvajanjem priznane sadjarskega buditelja g. Ivana Gruma.

— Z gnatjo sta se skušala založiti. V nedeljo smo imeli v Stari Loki lep dirin-dar. Pri posetniku in mesarju Antonu Gosarju sta se oglasila dopolne dva nezaposlena vagabunda. Dobila sta miloščino, a z njo najbrž nista bila zadovoljna. Pro-udila sta »stere« in popoldne sta se zopet pritihtopila v hišo. Zavohala sta, da se v dimniku sni mešo in kmalu sta se založila z lepimi gnatmi. Toda dolgo se nista veselila plena. Čakala sta ugodno pri-liko, da bi lahko neopaženo smuknili na pro-sto iz mračnega stopnišča, kjer ju je pa presenetil neki mož, ki je prišel h Gosarju na obisk. Planila sta iz skrivališča, nakaš se je začel divji lov za tatovoma, ki sta med begom odvrгла meso. Enega, Sta-fana Verka iz Pekla pri Mariboru so ule-i, drugi pa se uživa svobodo.

Elizabeta Bergner bo navdušila ljubljansko publiko. Že dolgo nismo videli velike umetnice Elizabete Bergner, katere umetniški filmi so bili vsak zase doživ-ljaj za gledalce, zlasti za ženske. Najno-vejši film Elizabete Bergner, ki ga je umetnica po svojem odhodu iz Nemčije napravila v Ameriki in je tam tekel pod naslovom »Melo«, pa bo pripravil novo navdušenje za oboževano Elizabeto Berg-ner. V tem filmu pleše Bergnerjeva rum-

bo in so za to sceno rekonstruirali najhu-surjozejši londonski lokal, kar je bilo v zvezi z velikimi stroški. Film »Zasanjane ustne« je bil sicer že enkrat napravljen in to v Nemčiji z Rudolfom Forsterjem kot partnerjem. V današnjem filmu igrajo glav-ne moške vloge Romney Brent in Ray-mond Massey. Vsa publika, ki je željna po-dolgem času videti umetnost slavne igral-ke, si bo brezdvomno film Zasanjane ustne v kinu Unionu ogledala. 710.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preključ. Izjave beseda Din 1.—

davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

POCENILI

smo znatno vsa zimska oblačila
površnike, Hubertuse, perilo itd.

PRESKER.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

OGLAŠUJTE

male oglase

»Slovenski Narod«!

Beseda samo 50 par.

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, pe-
dila, monogramov, gumbic
Velika zaloga perja po 7.—
din. »Julijana«, Gosposvetska
cesta 12. 8. T

POLGOROČNA POSOJILA

državnim, samoupravnim in ba-
novinskim uradnikom, usluž-
bencem, upokojencem in pri-
vatnikom. Za potrebne infor-
macije se je obrniti na poobla-
ščena za dravsko banovino —
F. Klemen, Gosposvetska 10.
Banka in hranilnica. 706

KLISEJE

END N
VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA, VSIPI ST. 22

SEMA

prava erfurtska, uradno preiz-
kušana, dobiti v trgovini pri

M. WIDMAYER

LJUBLJANA

Cankarjevo nabrežje št. 3

Podružnica: Tyrševa c. 51

Stojnica:

Nabrežje 20. septembra

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo, v mo-
dernih frizurah Vam napravi
z najnovjšim aparatom za ceno
din 60.— »Salon Meriak«, Sv.
Petra c. 76. 705

FASADE

Specielno napram zunanjim vlagi
trpežno in ne obledi

Vrtno ograje

raznih oblik, hitra dobava, ter
vsa v stavbo stroko spadajoča
dela poceni in solidno izvršuje
stavbno podjetje Rudolf Terčelj
Stiška, pri novi cerkvi. 711

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

POT DO SREČE

knjigo in ostale informacije
dobite zastoj, ako se obrnete
na poznanega psihografologa
Karmena. Zalec. 13.T

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 8 Din

SPALNICO

orehova imitacija, lepa oblika,
poceni prodam. Bitenc, Gospo-
sod ul. 10. 717

POUK

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

večerni tečaj, oddelki od 1/2 7.
do 8. in od 1/2 8. do 9. ure zvečer
za začetnike in izveščance. —
Novi tečajji se bodo pričeli

3. marca 1939

Najnižja šolnina. Moderna in
največja strojeopisnica s 40 pi-
salnimi stroji raznih sistemov.
Vsa tozadevna pojasnila dobitte
dnevno do 8. ure zvečer pri ra-
vnanstvu Christofovega učno-
ga zavoda, Ljubljana, Domo-
branska 15, tel. št. 48-43. 675

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

DOSMETNO STANOVANJE

v krasnem, zdravem kraju, 10
minut od trga, oddamo vpo-
kajeno ali invalidu, tudi bolniku,
ki si želi zdravega zraka. —
Potrebno din 10.000. — Naslov:
Pustek, Sv. Jurij ob juž. žel. 696

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

SLUGA

vesten, zanesljiv, s primerno
šolsko izobrazbo, želi zaposlitve
proti majni plači. Najraje za
centralno kurjavo in za obdelo-
vanje vrta. Ponudbe na upravo
»Slov. Naroda« pod »Vestene«.
657

URADNICA

samo prvotna, zanesljiva
knjigovodkinja, brezpogojno
amostojna v hrvaško-nemški
korespondenci, z znanjem nem-
ške stenografije in veliko

Skupno delo matere in otroka

Zanimivo predavanje praktične zdravnice dr. Božene Merlikove v okviru tečaja „Vzgoja matere“

Ljubljana, 1. marca
V četrtek je v okviru tečaja „Vzgoja matere“, ki ga že tretje leto prireja Splošno žensko društvo v Ljubljani, predavala pred natisnjenim polno šolsko sobo ženskega in moškega poslušalstva praktična zdravniška predavanja o vzajemnem delu matere in zdravnika.

Sodelovanje matere in zdravnika je neprecenljive važnosti; saj je mati navadno bolniku strežnica, je opazovala začetek obolenja in izpremembe na bolniku. Materni poročilo, kakšen je bolnik v prvih urah bolezni, je važno zdravniku, da lažje ugotovi značaj bolezni, tem bolj, ker ljudje večinoma ne kličejo zdravnika na pomoč takoj, temveč šele drugi ali tretji dan. Poročilo, kje so se začele bolečine, kako in kdaj so zajele ostalo telo, kakšne so bile posledice, kakšni so izmečki, solica s sluzom ali s krvjo, kako se je izpremenila, dvigala ali padala temperatura, vse mora mati — ali materinska žena ali sestra — poročati zdravniku, da mu omogoči takoj ukrepati. Treba je, da zna ženska meriti toplino, da razločuje vročino od prave mrzlice in se zna po zdravnikovo navodilo boriti proti njima.

Važno je, da zna mati izbrati in urediti bolniško sobo, mirno, s svetlo, da postavi postelj tako, da je priročna z dveh podolžnih strani, da pada svetloba le od strani in da je soba za primer kasnejše potrebne razkužbe prosta vse navlake, pa tudi po lizolu in drugih sredstvih lahko

kvadratnih predmetov. Nikakor pa ne sme biti bolniška soba temna ali mračna, ker je bolnik itak potrt in žalosten.

Zelo važno je, da ima mati dovolj posteljne perila, da je sčistila rjuha zlikana in iz celega, torej brez šiva, da so žimnice, če le mogoče tridele, da se lažje obračajo in sušijo, ter da niso niti žimnice, niti blazine, niti odeje pregorke. Povosčeno platno je praktično kot podlaga pod rjuho, a se mora često menjati, ker postane bolniku neprijetno in celo peče, ko se segreje. Napetost spodnje rjuhe razodeva, koliko spretnosti ima mati v negi bolnika. Ako napravi na vsakem voglu rjuhe trd vogel in v tiskane nanje vse štiri konce žimnice, ostane rjuha vedno napeta in bolniku je lažje ležati.

Udobnejši kot gora mehkih blazin sta bolniku spodaj trda in po vrhu srednje mehka blazina, ki se da obračati. Če bolnik težko sope ali če bolnik zaradi srca ne more ležati nizko, položi mati stol na postelj tako, da je z nogami oprt na končnico in da mu je naslonjalo, pokrito z blazinami, pod hrbtom. Včasih je bolnik kratak in leže z blazin vedno navzdol; tedaj položi mati ob končnico v vznožju pručko ali svitek odej. Ako ravna mati tako, bo zdravnik vesel priznal, da je bolnik v dobrih rokah.

Ako mora bolnik zaradi srca ali drugih vzrokov cele dneve sedeti v postelji, naj mati postavi preko bolnika mizo dolgih nog in naloži na mizo blazino ali toliko

knjig, da bolnik nanje nasloni glavo in lažje počiva.

Perilo naj bo tako prirejeno, da se iz lahka slači. Platnene srajce, ki se dajo na hrbtu zadržati s trakovi, so za bolnike z revmo, pljučnico ali tifusom najbolj praktične. Pri preiskavi ni treba vlačiti srajce izpod telesa in nehoti ranjati bolnikovo kožo. Rane na križu, na kolkih in na sedalu so izpicevali zelo zanižne nege. (Bolniki pa jih dobivajo celo po bolnišnicah). Ako bolnika, ki mora ležati, vsak dan umijemo s krpo, namočeno v alkohol ali ne pekočem žganju, ali če mu kar z dlano vrgnemo v kožo tako tekočino in potem dotična telesa mesta še popudamo, ne dobi ran. Če bolnik moči ali se ponečelja, mu treba podlagati in menjati drugo zloženo rjuho in povosčeno platno. Pri tem in pri preiskavi je pač treba dveh oseb, da bolnika dvigneta in vse hitro uredita. Mati — sestra ali žena — je torej zdravniku bistveno potrebna pomoč, in zdravljenje je lažje, hitreje.

Seveda je skupno delo potrebno še drugje: pri pripravi hrane, sestavljanju jedilnika, uporabljanju obkladkov, obvez, kopeli, polivov i. dr. ter pri skrbah, ki se pojavijo prve tedne potem, ko je bolnik zlomljeno želo.

Predavateljica je svoja navodila praktično in nazorno razlagala ter demonstrirala in žela za svoje tehtno predavanje kakor prvič tudi to pot prav posebno toplo priznanje in zahvalo napeto poslušajočih mater in očetov.

plačeval po 600 din »elementov«. Korza so se udeležili tudi šmarčani, fantje iz Zg. Loga in ostale okolice. Prihodnje leto pa bo še živahnije.

Kolo sta ukradla

Stična, 1. marca
Pri nas je kolesarski sport precej razvit, saj imamo ugodne ceste in najlaže je zajehtati železnega konjčka ter odjadrtati po poslu ali na izlet. Seveda se tudi večkrat primeri, da pride prijatelj tujih koles in ukrade kolo, ki je kjerkoli prisojeno brez gospodarja.

Tako je bilo oni dan ukradeno kolo pred neko tukajšnje gostilno. Lesni manipulant Trapečar Slavko je posodil kolo nekemu svojem prijatelju. Ta je imel v okolici opravka, pa si je hotel pot skrajšati s kolesom. Iz Mlečevega, kjer je služben pri lesni tvrdki »Arbor«, je krenil tudi v Stično. Kolo je prinesel pred gostilno in odšel po opravkih. Niti sanjalo se mu ni, da bi se znal pojaviti tat in mu odpeljati izposojeno kolo.

Kako pa se je prestrašil kolesar, ko se je vrnil po opravkih k gostilni, kjer je bil

prilomil kolo. Stekel je v gostilno, vprašal je tudi pri sosedih, a nihče ni videl nikogar, ki bi se bil odpeljal na tujem kolesu. Poizvedbe pa je niso bile zaman. Domačini so se spomnili, da sta prišla v tistem času dva hrvaška delavca, zaposlena v sosedi. Kmalu se je izvedelo, da sta osumljenca iz Ozlja na Hrvaškem. Orožniki so ukrenili vse potrebno in res je prišlo na dan, da sta prav ona dva odpeljala Trapečarjevo kolo.

Stefan Radaković iz Ozlja je naročil svojemu pajdašu Stefanu Ravbarju, naj odpelje kolo, sam pa se je z vlakom vrnil v Ozalj. Na domu sta ukradeno kolo prebarvala z zeleno barvo tako posrečeno, da bi jima nihče ne mogel očitati nič nepoštenega. Niti jima ni pomagalo izgovarjanje, da sta nedolžna, številke na kolesu in drugih znakov, kakor jih je navedel lastnik kolesa, nista mogla zakriti. Končno sta le priznala tatvino. Tatova sta morala v sodni zapor v Metkici. Ravbar je oče 5 otrok in ima tudi lepo domačijo. Pravi, da ga je napeljal v tatvino njegov sopotnik Stefan, ki mu je obljubil več sto din nagrađe, če pripelje kolo srečno domov in mu ga izroči.

Helena Odilon v Ljubljani Spominski drobci na grob velike igralke in dobrasrčne žene

Ljubljana, 1. marca
Te dni je umrla v Badenü nedelež od Dunaja žena umetnica evropskega slovesa, igralka Helena Odilon. Videli smo jo prvič v dunajskem ljudskem gledališču v naslovni vlogi francoske veseloigrice Madame Sansgène. Ves Dunaj je bil navdušen, najprej kritiki so jo slavili, tudi naš takratni estetski bog, Herman Bahr jo je hvalil kot najšarmantnejšo igralko.

Bilo je menda leta 1895, a prav zaradi njenejga šarma, ki ga nisem pozabil doslej, mi je bilo te dni žal za Heleno Odilon. Saj sem zaradi njega prestal marsikateri večer v njenem gledališču in jo videl še v drugih vlogah. Odilonka, kakor smo ji rekli, je imela velik talent, da je znala dati tudi najbolj plitvi francoski, angleški ali nemški veseloigri ali komediji svojo dražestno temperamentno duševnost, blestečo duhovitost, najljubše največjo humoristiko. Saj ni bila po oblihu krasotica, a bila je neodoljivo privlačna, ker je dimal iz vse njene telesnosti, vitke, srednje visoke postave, njenih porednih oči, lepih ustnic in iz njenega glasu prav poseben čar: škratka bila je tip, posebnost, nosta šarma.

Tudi jugoslovanski dnevniki so se te dni spominjali Odilonke. Ne vem, če so pisali tisti članki kdaj uživali njeno umetnost ali pa so le prepisovali iz tujih listov. Beograjsko »Vreme« je prineslo članek z naslovom: »Pustolovski življenje igralke, žena, za katero so blazneli cesarji, plemiči, bogataši in Johan Strauss«. In »Vreme« je prineslo celo vrsto anekdot iz njenejga življenja. Nekaj resničnih in še več izmišljenih. Zakaj o Heleni Odilonki se je nalagalo in napisalo toliko, da ni več mogoče razločiti laži od resnice. Iz njenega lastnega življenjskega posnemamo le istino, da je bila velika veliki slavi, ogromnim

dohodkom in neštivilnim številcem vendarle nesrečna žena, ki jo je usoda kruto preganjala in jo cripala zdravja, ko je imela komaj 40 let.

Vsi njeni triumi v Berlinu, na Dunaju, v Ištu, v Londonu, Pešti in še marsikje so se razpršili v nič, ko jo je zadel kap in ko je po izgubljeni vojni postala vse njeno imetje po avstrijskih hranilnicah kulturna brez vrednosti — vojno posojilo. Ohromela se mladostna, umetnica se je ubijala nato s trafiklo, prodajala je po dunajskih restavracijah cvetje in svoje potrebne razglednice. Končno se je morala zateči v boljše ubožnico, a prav naposled jo so odpeljali v umobolnico, kjer je izdihnila okoli 75 let stara.

Zadnjič sem jo videl v Ljubljani na vrtu bivač Ljubljanske švicarije. Gostovala je v nemškem gledališču (sedanji operi) in prišla v švicarijo pit kavo s svojo spremljevalko. Takoj sem jo spoznal in sedel s svojo ženo blizu nje. Pritekel pa je k nji ne vem čevag pos in jo moledeval. Niti ni bila zato nevoljna, temveč je psa hranila. Naenkrat je vzkliznila: »O du armes Vieh! Du mustst ja rein ersticken!« (O uboga žival! Saj se moraš zadušiti!). In videl sem, da je psu lastnoročno brez bojazni odpela ovrtnik in mu ga prepela do ušes.

Na ta lepi prizor sva se z ženo spomnila te dni ob vesti, da je Helena Odilon odšla v večnost za Aleksandrom Girardjem, svojim prvim, a čisto nič zaresnim zakonskim možem... Zakaj ta prizor s tujim psom v švicariji je kazal, da ni bila velika šarmantna umetnica, temveč tudi dobrasrčna žena, ki ni imela srca le za ljudi, nego tudi za živali.

In zato polagamo za spominski drobci na grob nemške igralke namesto sopka v zahvalo za užitek 1. 1895. Fr. G.

Astrologi o marcu 1939

Astrologi pravijo, da bo najbolj kritičen mesec v letošnjem letu

Napovedi astrologov za mesec marec niso razveseljive. Baš v marcu bo več slabih konstelacij kot dobrih in v splošnem lahko rečemo, da bo marec, če se bodo napovedi astrologov uresničile, zelo kritičen mesec.

Marec prične s slabimi kozmičnimi vplivi na Zemljo in ljudi, izvirajočimi od neharmoničnih aspektov med planeti. Zedanes dne 1. marca bosta Merkur in Mars v kritični kvadraturi. Kvadratura kaže na nerazpoloženje in nezvestost pri posameznikih, pa tudi na širjenje alarmantnih lažnih vesti ter na prevare in sleparije.

Dne 3. marca bosta Sonce in lunin vogel v dobrem trignonu, tega dne bodo imeli ljudje več smisla za zajedniške interese in radi se bodo izpostavili v boju za skupne interese. Dne 3. marca bosta pa tudi Merkur in Neptun v opoziciji. Podzavestni nagoni bodo pod vplivom tega aspekta pri posameznikih v nasprotju z razumskimi presojami, ker lahko zavede k samoprevaram in napačnim sodbam. Tega dne je treba pač trezno premisliti pred odločitvijo za važna dejanja.

Od 4. do 6. marca sledi harmonične konstelacije (Jupiter v trigonu z Uranom in Sonce v konjunkciji z Jupitrom) z dobrimi učinki na dobrodelno udejstvovanje in na zadeve, ki se tičejo gnetnega stanja. Pod učinkom konjunkcije med Soncem in Jupitrom bodo posamezniki dosegli lepe uspehe, ker bodo verovali v sebe in gledali na življenje optimistično ter bo aspekt podžgal tudi njih veselje do dela. V takem pozitivnem razpoloženju do življenja ljudje s pridom sodelujejo, kar vodi do uspeha in priznanja.

Od 7. do 10. marca se kupijo kritični aspekti, najmočnejši med njimi je kvadratura med Marsom in Neptunom, ki kaže na elementarne katastrofe in zločinstva.

Dne 13. marca bosta Sonce in Neptun v opoziciji. To je zanimiva, a tudi usodna konstelacija. Kdor verjame, da je tudi številka 13 nesrečna številka, bo na ta dan še posebno previden. Neptun vlada po astroloških izkustvih in pravih morje in pomorski promet. Opozicija sama na sebi kaže na nasprotje, upor in prepir. Ker gre za nasprotje in kritičen položaj v zvezi

z morjem, sklepajo astrologi, da se utegnejo dne 13. marca ali tudi v dnevih pred tem dnem in po njem, ker se Neptun zelo počasi premika, dogoditi nesreče na morju. Ob taki konstelaciji pa so zemljane zdale tudi že potresne katastrofe. Za politično življenje pomeni opozicija tipičen astrološki simbol, ki kaže na nemire in upore. Ker stoji Neptun nasproti močan planet Sonce, ki vlada nad vodilnimi osebami, konstelacija za vodilne osebe ni ugodna.

Posamezniki bodo občutili opozicijo, ki bo učinkovala več dni, v slabem razpoloženju, potlačeni in nervoznosti. V takih dneh je najboljšje, če bi si človek privoščil kar največ miru in odmora. Dne 15. marca bo Venera v kritičnem kvadratu z voglom lune, posamezniki bodo nagajeni k egoističnim dejanjem, kar utegne povzročiti disharmonijo z osebami, ki so jim blizu.

Konstelacije dne 18., 19. in 20. marca kažejo na spremembo vremena, deloma so dobre, deloma slabe. Povzročiti utegnejo tudi motnje v političnem življenju, toda usodnih posledic ne bodo imele, ker so aspekti dokaj šibki. Dne 18. marca bosta Venera in Uran v kvadraturi. Uran vpliva na podzavestno in nagnosko doživljanje. V slabem aspektu z Venero so Uranu in vplivi negativni za čustvenost. Nagnjenje k pretiravanju in k prismođarijam ima lahko za posledico konflikte in nepremišljeno ravnanje.

Astronomski začetek pomladi dne 21. marca ko pride Sonce v znamenje ovna, bo letos v znamenju kritične kvadrature med Soncem in Marsom. V splošnem kaže ta konstelacija na prometne nesreče in požare, posamezniki pa bodo kazali močno voljo po udejstvovanju, a jim obenem preti nevarnost, da se bodo preneglihi in hoteli s silo doseči svoje namene, čemur se bodo drugi zoperstavljali.

Tudi zadnji dnevi v mesecu marcu ne bodo posebno ugodni, sodeč po aspektih med planeti. Izredno kritična bosta zadnja dva dneva v marcu in prvi dnevi v aprilu, kajti dne 2. aprila bosta Jupiter in Neptun v opoziciji, to je kritična konstelacija, ki se ponavlja vsakih 12 let in napoveduje elementarne katastrofe in revolucije.

Zanemarjene ograje in parcele

Ljubljana, 1. marca
Mestni gradbeni urad opozarjamo, da so ob raznih ulicah in trgih celo sredi mesta nekatere ograje ob praznih stavbnih parcelah tako zanikane, polomljene ali surovo zakrpane, da prav grdo kvartirjo splošni ugodni vtisk. Nekatere prazne stavbene parcele pa so pokrite z visokim uvelim plevelom, grdimi odpadki in razno navlako. Očitno se za svoje parcele njih posestniki prav nič ne brigajo in ne poskrbe, da bi bile parcele očene in urejene, tako da bi ne delale sramote mestni občini. Sosedom, lastnikom lepih vil z okusnimi ograjami in ličnimi vrtni, ni nikakor prijetno gledati tako grdob in zanemarjenosti. Lesenih ograj bi ne smeli sredi mesta prav po vaško zakrpati z grdimi letvami. Če je vsa ostala ograja popleskana ali vsaj impregnirana, vendar ne more ostati nekaj letov surovih, da je videti kakor škrbasta usta.

Mestni gradbeni urad ima sredstva, paragrafe, da prisili posestnike takih zanikanih, včasih na vse strani nagnjenih ograj in pa posestnike parcel, po katerih se zbira vsa možna nesnaga in paradija visok plevel še od lani, da se zavzede svoje odgovornosti. Kaj nam pomagajo najčednejše ulice, najskrbnejša nega stavb in vrto, če pa so ob njih prazne parcele, ki morajo vzbujati dojem, da je naše mesto mestoma še zelo vaško. Tukaj bi bila večja strogost prav dobrodošla, saj je v interesu ugleda naše občine in pa vseh občanov, ki ljubijo red in lepoto tudi na ulicah. Treba je sestaviti pregled zanikanežev in pritisniti nanje, da store svojo občansko dolžnost.

Predpusno rajanje v Litiji

Litija, 1. marca
Predpus je za nami. Letošnji predpus je bil pri nas precej vesel. Poveselili so se tudi naši sokolski sosedje v šmarčnem. Namestu običajnega cvetličnega venčka pa so si izmislili iznajdljivi šmarčani pomarančni valček in plesalci so poklanjali svojim izvoženkam pomaranče. Domov so se vračale naše plesalke s celimi cajkami odlikovanj — pomaranč. O neki simpatični in prikupni mladenki pa pripovedujejo, da je dobila kar cel zaboj pomaranč. Bo ves post založena s pustnimi dobrotami.

Zelo lepa je bila tudi maskarada litijskega šokola, prirejena pod značito sv peklu. Dvorana in ostali prostori, seveda tudi bar pod odrom, so bili okrašeni v slogu pekl. Strežno osebe in maske so bile v krojih peklenščakov. Po »tari litijski demokratiki« navadi smo priridili volite najljepših mask s kroglicami in skrinjicami. Prvo nagrado sta odnesla dva ljubka in razposajena hudička gđ. Juvanova Martina in gđ. Mica Lajovecova, drugo nagrado sta si delili gđ. Lombarjeva iz Ljubljane in gđ. Mazkova, ki sta predstavljali elegantne igralne karte. Tretjo nagrado je prejela gđ. Božica Borškova za dražestno havajsko deklico. Vse nagrade maske so prejele lepa spominska darila, njim na čast pa je bil zaigran tudi solo ples. Člani sokolskega prireditvenega odbora zaslužijo za obilen trud vso pohvalo; dejstvo, da je dosegla prireditev lep uspeh, pa jim naj bo v zadoščenje in v vzpodbudo.

Pustni terek je prinesel na naše ulice mnogo razigranega veselja. Že dolga leta prirejamo javni pustni korzo, ki smo ga vedno smatrali za zgolj domačo zadevo. Odkar pa vemo, da niso v Ljubljani spravili skupaj nič kaj posebnega, vidimo, da so naši korzi res duhoviti, zabavni in pestri. V nedeljo je šlo izredno mnogo Litijanov gledat reklamni pohod v Ljubljano, zato so se naši vrli domačini; obrtniki, mojstri, hišni posestniki in drugače vsa uvaževanja vredni možje zbrali v terek h pustnemu korzu. Prirejen je bil v znamenju kmečke občeti. To je bilo vse popoldne obilo zabave, ki se je začela v Gradu poleg Pošte, kjer se je pričela civilna poroka. Nato so krenili z vozovi, balisem, svati, ženinom, nevesto, sodnikom, advokati in drugimi na pohod do konca Grbina. Ženina je imel »smolo«, med potjo so mu prinesle ogoljufane prijateljke kar 4 žive spomine na fantovska leta. Zato je zahtevala ob povratku nevesta ločitev zakona, ki se je izvršila na Glavnem trgu pred notarsko pisarno. To je bilo prekanjanje, prigovarjanje, advokatskih govorov in posredovanj staršev, ženina in neveste, preden je sodnik izrekel razodbo. Nevesti je ločitev priznana, ženini, ki ni hotel pred poroko povedati o svojih pristrastih, pa bo

Ljubljancan, ki je videl največ sveta

Slovenski baletnik Maks Kürbos uspešno nastopa v Ameriki

Ljubljana, 1. marca
Naš baletnik Maks Kürbos, o katerem so prošlo leto večkrat poročali ljubljanski in beograjski dnevniki, se je lani septembra poslovil od Evrope in se kot član in solist velikega baleta gledališča Monte Carla odpravil preko morja v Ameriko.

Prve pojme baletne umetnosti je dobil Kürbos pri baletu ljubljanske opere; po kratkem, neopazenem delovanju je odšel v Beograd, da se izpopolni v najboljši jugoslovanski baletni šoli S pomočjo ljubljanske dramatičnega društva mu je bilo omogočeno, da je stopil v klasično baletno šolo gospe Jelene Poljakove, Rusinje in bivše primabalerine ljubljanske opere, v kateri je delovala z gđ. Nikitičino, ki je pozneje napravila slavno kariero v Londonu in Parizu. Sele v šoli Poljakove je spoznal pota in cilje visoke baletne umetnosti ter se je po desetmesečnem študiju zopet s pomočjo tukajšnjega Dramatičnega društva odločil, da odpotuje v Pariz. Svoje plesne nauke je nadaljeval tudi v veleugledni šoli gospe Olgre Preobraženske, bivše ruske primabalerine. V hudi borbi za obstanek je vzdržal v Parizu, naglo napredoval in premagal vse težkoče. Marsikdo bi bil omagal in pogbehl domov. Kürbos pa je v svojem stremljenju zaupal v končno zmago nad tekmei in jo res dosegel.

Kmalu je podpisal prvo pogodbo kot član opernega baletnega zbora v Monte Carlu. Tam je naglo napredoval in podpisal pogodbo v družbi baleta, ki mu je bil direktor in podjetnik René Blum, brat znanega francoskega državnika ministra Leona Bluma. S to družbo je nastopal po največjih francoskih mestih, v Parizu in se uveljavljal tudi kot solist z manjšimi vlogami. Med francoskimi in ruskimi tovariši in tovaršicami je žel tudi Slovenec Kürbos pohvalne kritike, a na gostovanju

družbe v Londonu je doživel v ruskem baletu resničen triumf svojega nastopa z »Igruško«.

V tej družbi, ki se je zvesto imenovala še nadalje po Monte Carlu in si pridobila mednarodno sloves najboljšega evropskega baleta, je Kürbos prepotoval Francijo, Anglijo, Škotsko, Irsko, Holandsko in Švico. Spoznal je tako premožna prva operna gledališča in največje dvorane zahodne Evrope.

Medtem je podjetje prešlo v last Amerikancev, ki so tudi Slovenca predložili novo pogodbo, s katero se je obvezal na štiri leta, s pravico do podaljšanja in napredovanja.

Sedaj je Maks Kürbos solist baleta iz Monte Carla v newyorški Metropolitan operi. Balet gostuje obenem po največjih ameriških mestih in nastopa po več večerov ali celo tedne po odrih ameriških denarnih mogotcev. Naj navedemo vsaj nekatera teh mest: v novembru New York, Washington, Montreal, New Haven, Providence, Durham, Worcester, Richmond, Baltimore, v decembru Atlanta, Milwaukee, Springfield, Peoria, Cleveland, Jamerton, Toronto, Ontario, v januarju Oklahoma, Austin, Chicago, Little Rock, Los Angeles, Tulsa, St. Louis, v februarju Hollywood. Balet nastopa dalje in Amerika sprejema evropski balet povsod z radostjo.

Malo je Slovencev, ki so prestopili prag Metropolitan opere, a Kürbos se vrača z družbo tja vedno znova. Menda pa ga ni Slovenca, ki je spoznal toliko ameriških mest in velemest kakor naš rojak baletnik. Upajmo, da se vrne zdrav k ljubljani materi v Ljubljano in da nam še poroča o svojih uspehih in doživljajih, s kakršnimi se ne more ponášati doslej še noben slovenski gledališki človek. T. K.

Iz Novega mesta

— Cankarjev večer priredi prosvetni odsek Sokola 2. marca zvečer v Sokolskem domu. Na sporedu je spominski govor, nato pa bodo igralci dramskega odseka uprizorili Cankarjevo delo »Dolino šentflorjansko«. Ker je režija v spretnih rokah br. Cirila Dularja, igralci pa same izbrane moči, bo prireditve gotovo dosegla najlepši uspeh. V zvezi s to uprizoritvijo je odsek nabavil in dal v izdelavo potrebne kulise akad. slikarju g. Justu Hvali. Igro ponove 4. marca zvečer.

— Koroški borci. Na zadnjem občnem zboru koroških borcev za novomeški okoliš, katerim predseduje odvetnik g. dr. D. Gros, se je ugovotilo, da mnogo bivših bojevnikov za osvoboditev Koroške se ni pristopilo v organizacijo, dasiravno je teh v našem kraju lepo število. Da si bodo ljudje na jasnem, omenjamo, da veljajo za koroške dobrovoljce vsi bivši vojaki, ki so se udeležili bojev za osvoboditev Koroške po prevaru 1. 1918 do 5. maja 1919 leta, ko je bila odredjena mobilizacija in v poklicani rezervisti. Vsi ti borci naj v lastnem interesu čimprej prijavijo svoj vstop v organizacijo koroških borcev.

— Lepo solnčno vreme imamo Dolenjci že več tednov in tudi napovedovanje o Matiji se je letos slabo obneslo. Po vinogradih ljudje marljivo čistijo trsje, odstranjujejo stare trhe opore, ki jih nadomeščajo z novimi. V petek se je nebo močno pooblačilo in oster veter je ozračje

precej ohladil. Vremenski preroki so mnenja, da se bo Matija tudi letos osvetil vsem optimizmom.

— Nesrečno vasovanje. V družbi svojih prijateljev je šel vasovat v vas Kamnje pod Hmelnikom 25letni Ernest Borštnar iz Hmelnika. Ko je veselo počelo Borštnarjeva družba dospela v vas, je od neke strani prihitelo več fantov domačinov, med njimi Franc Saje z velikim kolom. Preklinjajoč se je vrgel na Borštnarja in ga s kolom pobil na tla. Nenadni napad je ostalo družbo pognal takoj v beg. Z ranjenemu in na tleh ležečemu Borštnarju pa posuroveli napadalcii niso priznale. Naknadno so mu prizadejali več poškodb na obrazu in rokah. Ko je bil Borštnar še nezavesten, je začela družba besno skakati po nesrečniku in mu je pri tem povzročila še težke notranje poškodbe. Napadalcii so ovađeni sodišču, fant pa je moral v bolnico.

— Pila se mu je zadržila v hrbet. Od dela v gozdu je odšel domov v Boršt 40letni gozdni delavec Longar Ciril. Po delu je moč pospravil manjše potrebnosti v nahrbtnik, med temi tudi dolgo in ostro pilo za brušenje žage. Z optanim nahrbtnikom je Longar veselo korakal po ledeni gozdni poti, na kateri mu je nadoma spodrsnilo, da je padel vznok. Pri padcu se je bila nesrečnemu globoko zarinila v hrbet. Kljub težki poškodbi je ranjenec prišel še sam domov, kjer so ga zapustile moči. Prepeljali so ga v kandijsko bolnico.

**Po kratkem trpljenju je umrla
moja ljubljena žena in zlata mamica**

Anica Hočevvar

roj. TIČAR
soproga lekarnarja na Vrhniki

**Pogreb nepozabne bo v četrtek,
2. marca ob 15. uri iz hiše žalosti
na pokopališče sv. Pavla.**

Vrhnika, 28. februarja 1939.

**PH. MR. STANKO HOČEVAR, soprog;
TOUSSAINT in MARUŠKA, otroka
ter sorodniki.**

Prometno letalo za 74 potnikov

Američani so zgradili in tudi že preizkusili pravi letali hotel

Največje prometno letalo, novi model tipa Clipper, hidroavion »Clipper 18« je odletelo v sredo iz San Franciska na svoj prvi poskusni polet na Kitajsko, da preizkusi pot čez Tih ocean, po kateri bo redno letalo. »Clipper 18« je urejen za 74 potnikov. Na prvem poletu je imel 12 mož posadke in 10 strokovnjakov. V Honolulu je prispelo letalo v četrtek ob 6.20 krajevne čase. 2400 milj dolgo progo iz San Franciska do Honolulu je preletelo v 15 urah 59 minutah.

»Clipper 18« je drugo letalo te vrste. To je prav za prav letali hotel s krasno opremljenimi kabinami, jedilnico, barom in kuhinjo. Letalo tehta 41,5 tone. Rabili ga bodo za promet med Filipini in ameriško celino. Vsakotrednja pot na tej progi bo pri hitrosti letala 320 km na uro prav za prav prijeten izlet. Štirje motorji

Whright po 1.500 HP, največji, kar jih je bilo kdaj zgrajenih, gonijo propelerje letala in razvijajo dvojno silo lokomotive najhitrejšega brzovlaka. S 40 potniki bo imelo to orjaško letalo akcijski radius 7000 km. Navzlic ogromni teži in obsegu letala je pilotiranje tako lahko, da je držal pilot Edmund Allen med poskusnim poletom samo dva prsta na krmilu.

Na poskusnih poletih je prekosilo orjaško letalo vsa pričakovanja. V pičlih 30 sekundah se je ločilo od tal in vsako minuto se je dvignilo za 300 m. Brez obtežbe je doseglo višino 5000 m. Konstruktorji so v polni meri poskrbeli, da bo letalo ne samo udobno, temveč tudi varno. Ustavit se lahko kadarkoli dva motorja in vendar se letalu ne bo treba spuščati na tla. Razen tega se pa dajo poškodbe na motorjih popraviti med poletom, kajti

vsi motorji so dostopni iz kril. Trup letala je visok 5,7 m, dolg pa 32,7 m. Nosilne plošče merijo 45,6 m, vodoravne krmilne plošče pa 14,7 m. V trupu letala sta dve nadstropji, zvezani z vrtnimi se stopnicami.

Notranjost letalskega hotela je opremljena res hotelsko. V letalu so preproge in udobni naslanjaji. Krasno opremljena jedilnica, ki se da med obedom in večerjo izpremeniti v hotelsko dvorano, je sredi letala. Iz nje vodijo vrata v kabine sprejaj in zadaj. Vsaka kabina je za 10 potnikov. Kabine so opremljene z velikimi in udobnimi posteljami z največjim komfortom. Zadaj so stranišča in garderobe za moške in ženske, čisto zadaj v trupu pa je razkošna kabina z divanom, pisalno mizo in udobnimi stoli. V kuhinji, ki je v spodnjem delu krova, se lahko kuhajo vse jedi. Tam je električni štedilnik, hladilnik ter gorka in mrzla voda. Osebe letala je v zgornjem delu, kjer je tudi prostor za pilote. Posadka šteje 7 mož in sicer prvi in drugi pilot, mehanik, radiotelegrafist, navigator, natak in še en član, zamenjuje druge člane posadke in jim pomaga. Prostor za pilote je približno 30-krat večji kakor v letalih, ki so jih gradili prej za prekoceanske polete. V njem je toliko aparatov, gumbov in kazalcev da se človeku zdi, da je prišel v elektrarno. Piloti pa gledajo med poletom samo na krmilo. Za vse druge aparate in naprave skrbe navigator, radiotelegrafist in mehanik. Na vsem dolgem poletu čez Tih ocean od starta do cilja se spusti orjaško letalo samo dvakrat in sicer v Honolulu in Wake Islandu.

ste. Toda vedno se izkaže, da delujejo žarki v najboljšem primeru samo nekaj decimetrov daleč in da bi bila potrebna dvojna količina vse električne energije, kar je premora Anglija, da bi aparat takoj ojačali, da bi deloval na razdaljo 3000 metrov, seveda če so vsi računi točni. Moderno bombardersko letalo se pa lahko z

vsem tovorom bomb dvigne 6000 m visoko in njegovi motorji so varni pred škodljivimi žarki. Navzlic temu pa novo priključene aparate preizkušajo v laboratoriju, čeprav je malo upanja, da se bo kdaj posrečilo izumiti praktično uporaben aparat.

Sigrid Undsetova piše detektivski roman

Pod nobenim pogojem noče dovoliti, da bi prišla njena dela na filmsko platno

ročevalec »Dagens Nyheter« da bi mu povedala kaj o svojih načrtih. Najprej je izjavila, da ne bo nikoli dovolila da bi prišla njena dela na filmsko platno. Imela je že več ponudb pa je vse odklonila. V kino ne zahaja sicer pogosto, spominja se pa dveh švedskih filmov »Denar gospoda Arne«, ki je bil s'jajen in Gösta Berling, ki je bil povprečen.

Senzacija je, da piše Sigrid Undsetova detektivski roman. Po mojem mnenju je dejala novinarju so detektivski romani dobro razvedrilo seveda če so dobri. Ne sme se pa v njih preveč streljati. En strel ali dva prenesem, več pa ne. Svoj detektivski roman hočem končati preden umrem. Sedem poglavij je končanih, toda zdaj je nastal težaven položaj in pisateljica je v zadregi kako naj nadaljuje. Našli so žrtev, hotelirja Andersona v gorah in njegova žena žaluje, toda ne preveč ker rajni ni bil vzoren zakonski mož. Vprašanje je, ali ga je umoril njegov pastorek ali ameriški tolovaj ki bi ga pisateljica šele uvedla v dejanje. V Stockholmu je bila Undsetova naklonjena tej drugi rešitvi, odločno je pa odklonila predlog enega izmed navzočih, da bi mogla imeti Andersonova ljubavno razmerje s tolovajem. Kaj se Andersonova je postala žena, ki se bo končno dobro omožila.

Da to ni hinavska dvojna morala, ki je napolnila Sigrid Undsetovo k temu odgovoru, ne bo dvomil nihče, kdor pozna njene knjižice. Ne boji se in n'koli se ni bala žaliti občutljivost svojih kritikov ali občinstva. Ko je izšla njena prva knjiga »Fru Marta Oulie« je odobavala prve v Italijo. Tam je srečala damo iz natisne norveške družbe, ki jo je nekoč vprašala prijazno toda nekoliko pokroviteljsko: »Slišala sem da ste pisateljica, gosnodična Undsetova? Kakšne romane pa pišete? — Normalne, je odgovorila Undsetova.

V duhu temnega kulturnega sodelovanja skandinavskih držav je povabilo združenje švedskih pisateljev pet uglednih norveških kolegov: Sigrid Undsetova, Arne Overland, Johana Falkberget, Hermana Wildevy in Ture Oerjesatera. V šek njihovega bivanja v Stockholmu je bil literarni večer, prirejen v petek 17. t.m. Gostje so čitali v veliki dvorani Koncertnega doma odlomke iz svojih del. V začetku maja vrnejo švedski pisatelji obisk v Oslo.

Sigrid Undsetova je prispela v Stockholm v sredo in pri njej se je zglasil po-

Najmlajši zunanji minister

Italijanski zunanji minister grof Ciano, ki je odpotoval v Varšavo, je najmlajši zunanji minister na svetu. V juniju bo star šele 36 let, pa je skoraj že tri leta zunanji minister. Grof Ciano je zet ministrskega predsednika Mussolinija, kar pa seveda ne pomeni, da mu je delo olajšano ali da je zato postal zunanji minister. Grof Ciano ima za seboj celo vrsto uspešnih političnih pogajanj, med drugim sporazum z Jugoslavijo in Anglijo.

Ciano je sin italijanskega admirala. Po svetovni vojni je bil najprej novinar, l. 1925 je pa stopil v diplomatsko službo. Leta 1930 se je oženil z Mussolinijevo hčerko Eddo. Ko mu je bilo 32 let, je postal ministar. Takoj v začetku vojne z Abesinijo je vstopil v italijansko armado kot pilot in udeležil se je abesinske vojne kot polni veljnik letalske eskadre »D'sperata«. Bil je prvi Italijan, ki je prispel v Addis Abebo po njenem padcu v maju 1936. V nasprotju s svojim tatom ni tako strasten sportnik, čeprav zna dobro plavati. Razen

plavanja ga veseli vožnja z motornim čolnom. Vsi t'mski diplomati priznavajo njegove izredne sposobnosti ter osebni pogum in viteštvo. Prav viteštvo je dalo novemu francoskemu poslaniku v Rimu pobudo za zdevček, ki ga je dal italijanskemu zunanjemu ministru, namreč »Ciano de Bergerac«.

Kako je treba lenuhariti

V Angliji, kjer imajo toliko čudnih društev in organizacij, imajo tudi društvo, ki znanstveno proučuje vprašanje, kako naj človek lenuhari. Seveda društvo ne pove naravnost, da se ukvarja s tem vprašanjem, kajti uradno se imenuje »društvo za počitek in odličje«. V resnici je pa to njegov pravi in glavni namen. Lenuhariti ni tako lahko, kakor bi človek mislil. Tudi to je treba znati. Ne zadostuje, če človek leže in sklene roke na trebuhu. Treba je vedeti, kako mora človek ležati, kako iztegniti roke in noge, da počivajo vse mišice. Skratka, vedeti je treba, kako naj človek pase lenobo, da bo od tega kaj imel.

In to društvo ima tajnika, ki se piše Francis Russell. Mož je star 45 let, in vzrok, da o njem govorimo, je dokaj zanimiv. Russell je namreč zaprosil oni dan za dopust, češ da je preveč izčrpan od dela. Vse kaže, da je mož marljiv, gotovo pa ni na svojem mestu, kajti društvo za proučevanje lenobe ne more imeti pridnega tajnika.

Razlika med črnilom

Človek bi ne mislil, kakšna razlika je med uradnim in navadnim civilnim črnilom. Ta razlika je dokaj velika. Na nekem magistratu v Nemčiji so izdali strog odlok, da se smejo novoporočenci odnosno njihove priče ob sklepanju civilnih zakonov podpisati v uradni formulirje samo z uradnim črnilom, nikakor pa ne z zasebnim. Zgodilo se je bilo namreč opevovano, da so pri preiskovanju zakonske nezvestobe prišli na to, da zakon sploh ni bil sklenjen. V uradnem formulirju je manjkala ženinov podpis. Izkazalo se je, da se ženin ni podpisal z uradnim peresom in črnilom, temveč s svojim navadnim. Črnilo je pa obledelo in se izgubilo, podpis je manjkal in posledica je bila, da zakon sploh ni bil veljaven.

Prezident Azana kot pisatelj

Po srcu je bil vedno filozof in pisatelj — V Španiji naj bi odločala inteligenca

Prezident španske republike Manuel Azana se je naveličal političnega dela. Zato hoče za vedno obrniti politiki hrbet in opazovati dogodke v domači in mednarodni politiki samo od daleč. Azana je bil v srcu vedno filozof in pisatelj. Šele leta 1931, ko je bil prvič imenovan za predsednika vlade nove republikanske Španije, je odložil svoje pero in se začel izneveriti literaturo.

V »Vrtu menihove«, leta 1927 izdani knjigi, se spominja časov, ko je kot študent preživel več mesecev v avguštinskem samostanu v madridskem Eskorialu in ko je bil v svojem srcu boj med svojo vestjo ter verskimi in splošno političnimi vprašanji. V epilogu k tej knjigi objavlja razgovor, ki ga je imel kot mož z enim izmed svojih vzgojiteljev-menhov. Takrat je bil prišel pogledat monumentalno granitno poslopje svoje mladosti, ki je njega strogo pročeje okrašeno s tisočeriimi okni. Hodil je ob okrasnem vodometu in tam je srečal enega svojih bivših učiteljev, meniha Mariama. Spoznala sta se in bivši učitelj ga je vprašal, kaj počneja v Madridu. — Po Madridu hodim. Razmišljam, kadim in zija la prodajam. — je odgovoril Azana. — Vedno si bil lenuh, — mu je dejal bivši učitelj. In Azana, ki takrat še ni poznal niti svoje moči, niti svojega padca, je odgovoril: Oprostite, nisem niti poslanec, niti minister, niti veleposlanik.

Azana je bil tajnik Atenea. Pisal je eseje, kritike in polemike v slogu, bogatem na domisljiji. Objavljal jih je v revijah »Pluma« in »España«. Nedovršena so ostala njegova »Razmišljanja o sedanjih francoski politiki«. Zdal bo morda lahko to delo dovršil. Svoje članke in predavanja je zbral

v knjigi literarnih, socialnih in političnih študij »Plumas y palabras«. — V teh kronološko razvrščenih člankih najdemo marsikaj iz novejših zgodovine Španije. Izmed dogodkov, posegajočih v razvoj španskega naroda, so opisani tu začetki vojne v Maroku, senzacionalni Unamunov obisk pri kralju Alfonzu in še marsikaj zanimivega iz notranje in zunanje španske politike.

V splošnem zagovarja Azana v tej knjigi načelo, da bi morala v Španiji odločati v prvi vrsti inteligenca. Na enem mestu pravi: Zame pomeni politično delo obrambno akcijo inteligenca, ki se upira vladanju zablod. Na drugem mestu pa pravi: Samo tisti, ki mu vlada resnica, sme biti nedostopen fanatičen ali kakor pravimo sektarski. Malone prorokovanje je zaključeno v njegovem takratnem stavku: Ni mi tuj noben nemir naše dobe, ni mi tuja nobena bolesta in prav za prav nočem, da bi šlo od tega kaj mimo mene. Španska bojevitost je po Azanovem mnenju zapopadna že v španskem navdušenju za igre. Tudi igra domina, najpriljubljenejša, skoraj narodna igra vseh Špancev, je priložnost za borbo. Azana je napisal o tem: Vsaka partija domine je kraljestvo, vek, dinastija, bitka.

Na drugem mestu pobija Azana usodni španski fatalizem, utemeljevan z dozdevno ljubeznijo do tradicije. Zato menda govori v »Plumas y palabras« o svobodi kot o stanju stalne čuječnosti in v splošnem tudi boja. Boja, ki ga je kot pisatelj slutil in ki ga mnogo let pozneje kot prezident ni mogel preprečiti.

Balzacov oče in obdavljenje psov

Leta 1810 je izšla v Franciji knjiga o steklini. To je bila huda obtožba vsega pasjega plemena ki ga je pisec proglasal za nosilca vseh miazmov, kakor so takrat nazivali bakterije in torej tudi za največjega sovražnika človeka in njegovega zdravlja. Človek naj bi sploh ne puščal psov v svojo bližino, ker so njegovemu zdravju nevarni. Razen tega so pa psi nalezljivi tudi v moralnem pogledu. Pisec knjige sicer ne taj, da so lahko psi tudi zelo koristni, toda po njegovem mnenju je treba ravnati z njimi zelo previdno. Psov čuvajev bi nikoli ne smeli spustiti iz dvorišča, kjer naj čuvajo gospodarjevo imetje.

Knjigo proti psom je napisal oče slavnega pesnika Honoré Balzaca. Njegov oče se je pisal še Balssa in bil je takorvani prirodni zdravnik. Imel je mnogo zdravih zdravniških nazorov in ti so se pokazali

tudi v delih njegovega sina. V slavní Balzacovi »Ljudski komediji« je izraženih več zdravniških nazorov, ki so se deli takrat izrazito prevratni, recimo o pomenu žvepla pri izmenjavi snovi v človeškem telesu, pa tudi o nekaterih psihičnih pojavih in abnormnostih.

Ta prirodni zdravnik samouk Balssa, Balzacov oče, je predlagal končno v svoji knjigi, naj se psi obdavi. Predlagal je tudi naj nosi pes okrog vratu jermenček, na katerem naj visi znamenka o plačnem davku. Pse je razdelil v štiri vrste: 1. ovčaki 2. čuvaji, 3. lovski in 4. luksuzni. Predlagal je, naj se plačuje za ovčarja letno 3 in pol franka davka, za luksuznega psa pa 50 frankov. Trajalo je pa 45 let preden je postal ta predlog v Franciji zakon. Pozneje se je obdavljenje psov razširilo tudi na druge države in zdaj prinaša mnogim mestom lepe dohodke.

Antonio Machado umrl

V francoskem pristanišču Collioure blizu Perpignana na francosko španski meji je umrl v četrtek slavní španski pisatelj republikanskih nazorov Antonio Machado, star 64 let. Nedavno se je bil zatekel s svojo rodbino in materjo na francoska tla, kjer ga je doletela smrt.

Antonio Machada, pesnik Castilje in največji španski lirski je umrl torej za mejami svoje nesrečne domovine, v krajih, kjer je vse polno beguncev. Pri nas je bil Machado malo znan. Šele tragedija — nesmrtna matere smrti —, kakor je nazval Machado Castiljo, najbolj španski predel te nesrečne zemlje, je obrnila pozornost na njegovo poezijo. Machado je bil rojen leta 1875. Spada, je med najpomembnejše postave moderne španske literature. Opirajoč se na obliko ljudske poezije, se je izražal ta asketski duh v treznem, strogem, tradicionalno pravilnem, toda redko intenzivnem stihu. V ospredju njegovih del stoji vedno spoštovanje človeka in njegove osebnosti.

Anglija išče žarke smrti

Angleško letalsko ministrstvo ponuja milijon funtov šterlingov izumitelju žarkov, ki bi ustavljali na daljavo letalske motorje, tako da bi se morala letala spuščati na tla. Žarki smrti, ki je svetovni tisk o njih že tolikokrat poročal, da so bili odkriti, so torej še vedno samo cilj prizadevanja. Angleško letalsko ministrstvo zahteva samo, da bi žarki učinkovali 100 m daleč. Ministrstvo domneva, da bi bili mogoče take žarke izpopolniti in prilagoditi uporabi na razdalje, ki so v obrambi proti letalskim napadom potrebne.

Mnogi tehniki so že poskusili in še poskušajo dobiti to visoko nagrajeno. Pristojni oddelek letalskega ministrstva dobiva že nad leto dni vsak teden naštani eno prošnjo: naj preizkusi novo odkritje te vr-

ljeno je potkal z njo po mizi. Da vse je bilo v redu cigareta je bila brez značke, samo s prsti je mogel otipati manjše vzboklinice na papirju — značko družbe.

Prižgal si je cigareto in jel govoriti o povsem bežnih stvareh. Kmalu je inženir Hark vstal, se opravičil in odšel.

Samek je bil miren. Vse se je ujemalo do najmanjših podrobnosti. Počakal je še nekaj minut v sobi, potem je pa odšel za Harkom, ki se je že izprehajal po tovarniškem dvorišču z ravnateljem Hajekom.

Opazila sta ga.

— Seznaniti bi se morali z našim novim kemikom — je zaslišal Samek glas ravnatelja Hajeka. Obrnil se je, da bi ne opazila, da prisluškuje.

— Saj vendar veste da ne sklepam rad novih poznanstev, — je odgovoril Hark. Vendar pa je stopil k niemu.

— Ali delate v yperitu gospod kolega? — je vprašal Hark precej glasno. Samek ga je vprašujoče pogledal, preden je odgovoril. Ravnatelj je bil ta čas odšel v svoj kabinet.

— Herr Gott, ali so tu za vas vroča tla! — je zašepetal Hark naglo. — Stari nekaj ve o vas, pa ne morem spraviti iz njega, koliko je tega.

— Ali mislite, da je to nevarno? — je vprašal Samek hladno.

— Nevarno? Kaj se vam meša? Prav gotovo bo izdano uradno poročilo, da ste se ustrelili, če bi kaj poskusili.

Samek se je nasmešnil. Potem je pa postal resen in se zamislil.

— Kako ste me spoznali? — je vprašal naenkrat. — Vedel sem, da neko pride Huiše je pa, da je vedel to tudi ravnatelj, samo ne vem točno, ali je prepričan, da ste vi tisti, ki je moral priti.

— Ali vam je znana moja naloga? — je vprašal Samek hitro.

— Znana, toda za njo je potreben človek jeklenih živcev. Morda jih imate, ko ste ostali tu. Drugi na vašem mestu bi po tem, kar sem pravkar povedal izginil in na to tovarno bi se svoj živ dan niti ozreti ne hotel.

— Mnogo govorite, — je dejal Samek naenkrat. Hark ga je debelo pogledal. Potem se je pa nasmešnil, rekoč:

— Vše ste mi! Morda so to pot izbrali pravega. — Ali veste kje je dotični kraj?

— Da. Brez mene bi ga ne našli. Ko dobite poročilo, vam bom pomagal. Kdaj naj bo to?

Samek zopet ni odgovoril. Na enem izmed zabojev, pripravljenih k odremiti v Chust, je sedel star delavec in jedel kruh. Ni se oziral po obeh inženirjih, toda Samek je začutil nevarnost.

Ta delavec je navadno obdedoval izven tovarne. — Nikar mi ne govorite, da so v tej luknji lepe ženske — je zagodrnjal nenadoma.

— Vrnemite mi, da so! Samo poiskati jih je treba, — se je glasil odgovor.

Bilo je čudno, kako hitro je znal Hark zavohati položaj.

E. Kirchberger

14

„Pot čez mrliča“

vojensk omo

— Ko pride čas? Načrti Rosit naj bi bili ukrađeni v noči od 23. na 24. toda to ni obvezen datum. Že pogosto je bil čas določen za več dni vnaprej, nato pa je bil nenadoma izpremenjen.

Vedel je, kje so. Ni se dal zmotiti po oklopi blagajni v kabinetu ravnatelja Hajeka. Tam so bili papirji brez vsake vrednosti. Ne, načrti so bili drugje in dostop do njih je bil zelo težak. Vedel je samo toliko, da je v podzemnem oddelku za granate globok rov, kjer je pravi tresor. Kje je to in kako priti tja, to je bila stvar njegove iznajdljivosti.

Iz razmišljanja ga je zdrnila sirena. Poldne. Ni odhajal iz tovarne, kakor večina delavcev in mojstrov, prinašali so mu obed, ki ga je zavžil zdaj v svoji kabini, zdaj spet v sobi mojstrov, skratka tam, kjer je imel priložnost slišati kaj.

— Kaj ima ta človek tam? — je pomislil, ko je med obedom pozorno ogledoval inženirja Harka. Hark je sedel na drugem koncu sobe in se živahno pomenkoval z ravnateljem Hajekom. Bilo je jasno, da uživa veliko zaupanje ravnatelja in vseh drugih mož.

Samek je imel razvit šesti čut. Ničesar mu ni bilo treba videti, čutil je, kako je z mislimi drugih ljudi.

Inženir Hark se je med pogovorom večkrat ozrl po njem. Čudno.

To ni bil nezaupljiv pogled ki bi bil vržen v zvezi s pogovorom, ne, o njem se ni govorilo. Če bi bila govorila o njem, bi se ravnatelj Hajek ne bil večkrat tako glasno zasmejal in gotovo bi se bil tudi on zdaj pa zdaj obrnil.

To je bil poseben pogled...

Potem je stisnil ravnatelj Harku roko in odšel v svoj kabinet. Hark je še nekaj časa stal, potem pa je zamišljeno vzel cigareto, jo prižgal in takoj vrzel proč. Ozrl se je kakor da bi se bal, da bi se kaj ne vnelo, pobral je proč vrženo cigareto in se pomembno ozrl na Sameka.

Inženir Samek je komaj zadržal razburjenost.

Ali je bilo to naključje? Napel je vse čute in bil oprezen kakor mačka.

Če naj bi bilo to znamenje, je manjkalo do njega še nekaj...

In to je prišlo...

Inženir Hark je stopil k njemu s tovariškim nasmehom, potegnil je iz žepa dozo, jo odprl in mirno vprašal:

— Kadiš?

— Samo svojo značko, — je odgovoril inženir Samek smeje in se ozrl na dozo. Vse se je ujemalo. Na levi strani doze so bile štiri cigarete, na desni pa samo ena.

Hark mu je pomolil dozo tako, da bi lahko Samek vzel iz nje edino cigareto na desni strani.

— Vzameš eno tehle — je dejal zopet mirno Samek in vzel krajno izmed štirih cigaret. Zamiš-